

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1897. Andra Kammaren. N:o 40.

Lördagen den 8 maj.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 1 innevarande maj.

§ 2.

Föredrogs och lades till handlingarne följande till kammaren inkomna protokoll:

1897 den 7 maj sammanträdde de af Riksdagens kamrar utsedde valmän för att — sedan häradsbördingen B. H. Rothlieb, som den 30 sistlidne april utsetts till Riksdagens justitieombudsmans efterträdare, afsagt sig detta förtroendeuppdrag — utse den man, som skall efterträda Riksdagens justitieombudsman, i fall denne, innan nästa lagtima Riksdag anställt nytt val af justitieombudsman, skulle med döden afgå, samt utöfva embetet under den tid, justitieombudsmannen kan vara af svår sjukdom eller annat laga förfall derifrån hindrad; och befunnos, efter valförrättningens slut, rösterna hafva utfallit sålunda, att herr assessoren Gustaf Ribbing erhållit 36 röster, i följd hvaraf herr assessoren Ribbing blifvit utsedd till justitieombudsmannens efterträdare.

Adolf Helander.

Herman Behm.

Ivar Månsson.

Otto M. Höglund.

och skulle Riksdagens kanslideputerade genom utdrag af protokollet underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarne ingifva förslag till dels förordnande för den valde, dels skrifvelse till Konungen med anmälan om det verkställda valet.

§ 3.

Efter föredragning af Kongl. Maj:ts på kammarens bord hvilande proposition, rörande deklaration med Frankrike angående ordnande

Andra Kammarens Prot. 1897. N:o 40.

af de Förenade Rikenas traktatförhållanden med regentskapet Tunis, beslöt kammaren öfverlemnna densamma till behandling af bevillningsutskottet.

§ 4.

Föredrogos och bordlades för andra gången statsutskottets utlåtanden n:is 74, 75, 76, 77, 78, 79 och 80.

§ 5.

Ordet lemnades till

Herr Johansson i Noraskog, som yttrade: Herr talman, mine herrar! I likhet med hvad åldersordföranden inom Första Kammaren samtidigt härmed föreslår, vill jag hemställa, att Andra Kammaren måtte besluta att genom en deputation till Hans Maj:t Konungen vid Dess 25-års jubileum som regent, den 18 nästkommande september, en dag då Riksdagen under vanliga förhållanden icke är samlad, framföra kammarens lyckönskningar; och tillåter jag mig, under förutsättning af kammarens bifall till denna min hemställan, föreslå, att deputationen måtte utgöras af talmannen, vice talmannen och tolf af kammarens ledamöter, hvarjemite sex suppleanter torde böra utses för att i händelse af behof inträda för de ledamöter, som af en eller annan anledning hafva förfall att infinna sig.

Den af herr Johansson sålunda gjorda hemställan bifölls af kammaren.

I sammanhang härmed beslöts, att valet af ledamöter och suppleanter i den beslutade deputationen skulle ega rum nästa fredag den 14 dennes.

§ 6.

Anmäldes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 80, angående beredande af ordnade förhållanden med afseende å vissa kringvandrare, i synnerhet de s. k. tattare;

n:o 81, angående utredning, huruvida ej föreskrift borde meddelas derom, att tändstickor, i hvilkas tändmassa vanlig fosfor ingår, ej må till riket införas eller der utbjudas eller hållas till salu; samt

n:o 82, angående vidtagande af åtgärder för kontroll öfver vården och förvaltningen af fromma stiftelser inom landet.

§ 7.

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.*

Jemlikt derom förut fattadt beslut, företogs nu till behandling bevillningsutskottets betänkande n:o 19, angående allmänna bevillningen.

Uti proposition n:o 29 hade Kongl. Maj:t, under återopande af ett dervid fogadt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 26 sistlidne februari, föreslagit Riksdagen att antaga ett propositionen bilagdt förslag till ny förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst jemte instruktion för taxeringsmyndigheterna.

*Angående
förslag till
ny bevil-
nings-
förordning.
(Forts.)*

I särskilda motioner inom Andra Kammaren hade vidare yrkats ändringar i vissa delar af Kongl. Maj:ts förslag, nemligen:

i motion n:o 165, af herr *J. Bromée* och sju andra af kammarens ledamöter:

»att, i händelse Kongl. Maj:ts förslag till ny förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst af Riksdagen antages, i den nya bevilningsförordningen varder infördt stadgande derom,

att bevilning påföres försäljning af skog eller skogseffekter från egen eller annans mark, virkesfångst från egen eller annans mark för annat ändamål än husbehof äfvensom virkesfångst från skogsområde, som blifvit af staten upplåtet till bergshandteringens understöd, till sågverk eller kanalbolag, samt

att för inkomst af fast egendom skattskyldig taxeras i den kommun, inom hvars område egendomen är belägen, och för inkomst, hvarom här ofvan förmäls, der skogsområdet är beläget.»

i motion n:o 164, af herrar *Nilsson* och *Kronlund*:

»att Riksdagen ville i nu föreliggande förslag till bevilningsförordning besluta sådan ändring, att innehafvare af lägenhet med tillhörande åbyggnad, då lägenhetens hufvudsakliga värde utgöres af åbyggnader och ej öfverstiger 500 kronors värde, må befrias från bevilning, derest lägenhetens innehafvare ej eljest erlägger bevilning af fast egendom eller inkomst, eller hans inkomster, sammanlagdt med det hyresvärde, åbyggnaden kan ega, uppgå till 500 kronor.»

i motion n:o 169, af herrar *J. A. Fjällbäck* och *John Olsson*:

att Riksdagen måtte besluta »sådan ändring i 11 § af Kongl. Maj:ts förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst, att frihet från bevilning eger rum i det fall, att den skattskyldiges å en eller flera orter uppskattade årsinkomster, deri inberäknade äfven hustruns, sammanlagda icke öfverstiga 500 kronor; samt att, derest samma årsinkomster öfverstiga:

500 kr., men icke 1,000 kr., afdrag åtnjutes för 500 kr.							
1,000	»	»	»	1,300	»	»	» 400 »
1,300	»	»	»	1,600	»	»	» 300 »
1,600	»	»	»	1,900	»	»	» 200 »
1,900	»	»	»	2,200	»	»	» 100 »

Angående
förslag till
ny bevil-
lings-
förordning.
(Forts.)

äfvensom att det belopp, för hvilket, enligt hvad ofvan stadgas, be-
villning icke eger rum eller hvilket får såsom bevilningsfritt afdragas,
må kunna ökas med högst 200 kronor å ort, der kostnaden för bo-
stad är synnerligen hög i jemförelse med förhållandet inom riket i
allmänhet, äfvensom med högst 200 kronor på grund af särdeles
ömmande omständigheter, såsom talrik familj, långvarig sjukdom,
olyckshändelse eller dylikt; dock att denna ökning icke må för någon
skattskyldig öfverstiga sammanlagdt 300 kronor.»

i motion n:o 162, af herr *A. Olsson* i Mårdäng, med hvilken fyra
andra af kammarens ledamöter instämt:

»att Riksdagen ville besluta om sådant tillägg till mom. b § 4
kongl. förordningen angående bevilning af fast egendom etc., att
byggnad, tillhörande nykterhetssällskap eller föreningar och afsedd
för deras verksamhet, må från fastighetsbevilning befrias.»

i motion, n:o 170, af herr *P. Waldenström*:

»att, om lagförslaget antages, Riksdagen må besluta den ändring
i § 30, att slutet får följande lydelse:

— — — öfverlemnas till *Konungens befallningshafvande* — —
— af honom *under kontroll af tvenne af pröfningsnämnden utsedde
män* förstöras.»

samt

i motion n:o 172, af herr *G. J. Jansson* i Djursätra:

»att Riksdagen måtte besluta sådan ändring i 74 § 1 mom. af
Kongl. Maj:ts förslag till förordning angående bevilning af fast egen-
dom samt af inkomst, att, beträffande den åt hvarje pröfningsnämnd,
med undantag af Stockholms stads medgifna rätt att för vissa i samma
paragraf och moment uppgifna kostnader och besvär använda och för-
dela härför erforderligt belopp, detta må utgå med högst två procent
af de första 100,000 kronor, hvartill länets hela bevilningssumma för
året uppgår, och med en procent af allt hvad bevilningssumman
öfverstiger 100,000 kronor.»

Under *punkten 1* hemställde nu utskottet:

att Riksdagen, med förklarande, att Kongl. Maj:ts förevarande
förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af
inkomst icke kunnat oförändradt bifallas, måtte antaga samma förslag
med de ändringar och tillägg, ett vid utskottets betänkande fogadt
författningsförslag utvisade.

För att afgifva förslag i fråga om sättet för föredragningen af
ifrågavarande ärende, hade ordet begärts af

Herr Collander, som nu i sådant afseende anförde: Herr talman! Då det torde vara angeläget, att detta ärende, som är ganska vidlyftigt, föredrages i en lämplig ordning, så anhåller jag att beträffande föredragnings sättet få föreslå följande:

att förevarande betänkande punktvis företages till afgörande och punkten 1:o sålunda, att de deri afsedda författningsförslagen först föredragas paragrafvis med rubriken sist och derefter utskottets i punkten 1:o gjorda hemställan;

att paragraferna i författningsförslaget föredragas i följande ordning: först § 14, och att dervid öfverläggningen må röra sig om förslaget i dess helhet, och derefter §§ 1, 2, 3 o. s. v. i nummerordning;

att, derest en eller annan del af lagförslaget återremitteras till bevillningsutskottet, detta då må ega befogenhet att äfven föreslå de ändringar i ej återremitterade delar, som kunna ega sammanhang med eller böra vara en följd af återremissen; samt vidare

att, beträffande dels paragrafernas nummerbeteckning, dels ock de under särskilda rubriker förekommande hänvisningar till olika paragrafer i författningen, bevillningsutskottet må ega att, sedan den föreslagna författningens text af Riksdagen slutligen pröfvats, vidtagna de jemkningar och rättelser, som kunna föranledas af Riksdagens beslut.

Den föreslagna 14:e paragrafen innehåller, såsom bekant, det nya i förordningen, nemligen utsträckning af deklarationsskyldigheten.

Användande
förslag till
ny bevillnings-
förordning.
(Forts.)

Hvad herr Collander sålunda hemställt bifölls af kammaren.

I följd häraf föredrogs nu till en början § 14, så lydande:

(Kongl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

14 §.

14 §.

Skyldige att, i den ordning här nedan stadgas, utan särskild anmanning på heder och samvete afgifva uppgifter till ledning vid taxeringen äro:

a) egare af fastighet eller sådan innehafvare deraf, som i 2 § omförmäles, så vida för nästföregående är taxeringsvärde af minst 5,000 kronor varit fastigheten äsatt;

Skyldige att, i den ordning här nedan stadgas, utan särskild anmanning på heder och samvete afgifva uppgifter till ledning vid taxeringen äro:

a) egare af fastighet, som i 1 §
b) omförmäles, eller sådan innehafvare af dylik fastighet, som enligt 2 § är pliktig att därför erlægga bevillning, så vida för nästföregående är taxeringsvärdet å den eller de fastigheter, hvilka af honom egas eller med skattskyldighet innehafvas, sammanlagdt uppgått till minst 10,000 kronor;

b) verk eller bolag, som är med Kongl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit sasom aktiebolag registre-

b) (Oförändradt.)

Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)

radt eller står under offentlig kon-
troll;

c) annan skattskyldig, som under
nästföregående år uppskattats för
eller åtnjutit minst 1,000 kronors
inkomst af kapital eller enligt lag
är pliktig att föra handelsböcker.

c) en hvar, som enligt lag är
pliktig att föra handelsböcker;

d) skattskyldig, som under
nästföregående år uppskattats
för eller åtnjutit minst 1,000
kronors inkomst af kapital
eller i arrende för fastighet;

e) skattskyldig, som under
nästföregående år uppskattats
för eller åtnjutit minst 2,000
kronors inkomst af arbete
eller af kapital och arbete
gemensamt.

Beträffande denna § hade reservationer anmälts:

af herrar *Cavalli, Almqvist, Svedelius, Philipson* och *Swartling*,
hvilka yrkat, att paragrafen måtte erhålla följande lydelse:

14 §.

Skyldige att, i den ordning här nedan stadgas, utan särskild
anmaning på heder och samvete afgifva uppgifter till ledning vid
taxeringen äro:

a) egare af fastighet eller sådan innehafvare deraf, som i 2 §
omförmäles, så vida för nästföregående år taxeringsvärde af minst
5,000 kronor varit fastigheten åsatt;

b) (lika med utskottets förslag);

c) (lika med utskottets förslag);

d) skattskyldig, som under nästföregående år uppskattats för
eller åtnjutit minst 1,000 kronors inkomst af kapital;

e) (lika med utskottets förslag).;

af herr *Nisser*;

af herr *af Burén*;

af *friherre Klingspor*;

af herr *Collander*, som yrkat, att paragrafen måtte erhålla föl-
jande lydelse:

14 §.

Skyldige att, i den ordning här nedan stadgas, utan särskild an-
maning på heder och samvete afgifva uppgift till ledning vid taxe-
ringen äro:

a) egare af fastighet eller sådan innehafvare deraf, som i 2 §
omförmäles, såvida för nästföregående år taxeringsvärde af minst
25,000 kronor varit fastigheten åsatt;

b) verk eller bolag, som är med Kongl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad eller står under offentlig kontroll;

c) annan skattskyldig, som under nästföregående år uppskattats för eller åtnjutit minst 3,000 kronors inkomst af kapital, af arbete eller af kapital och arbete gemensamt eller ock enligt lag är pligtig att föra handelsböcker;

Angående
förslag till
ny bevil-
lings-
förordning.
(Forts.)

af herr *Fredholm*, som föreslagit följande lydelse:

14 §.

Skyldige att, i den ordning här nedan stadgas, utan särskild anmaning på heder och samvete afgifva uppgifter till ledning vid taxeringen äro:

a) egare af fastighet eller sådan innehafvare deraf, som i 2 § omförmäles, så vida för nästföregående år taxeringsvärde af minst 50,000 kronor varit fastigheten åsatt;

b) verk eller bolag, som är med Kongl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad eller stå under offentlig kontroll;

c) annan skattskyldig, som under nästföregående år uppskattats för eller åtnjutit inkomst af kapital, eller af arbete, eller af begge gemensamt, uppgående till minst 4,000 kronor.

I fråga härom anförde:

Herr Eriksson i Elgered: Herr talman! Det föreliggande förslaget, sådant det blifvit af bevillningsutskottet formuleradt, stadgar inom vissa gränser deklarationsskyldighet för *alla* med undantag af jordbruksfastighetsegare. Dessa äro dock icke helt och hållet fristagna från denna skyldighet, äfven om de icke äro obligatoriskt skyldige att deklarerat. De äro nemligen under vissa villkor skyldige dertill, d. v. s. under det villkor, att taxeringsmyndigheterna infordra uppgifter af dem, vid hvilket förhållande det åligger dem att jemlikt 21:te paragrafen lemna sådana uppgifter i den mån de det kunna.

Öfriga kategorier af skattskyldige äro deremot pliktige att lemna uppgifter, och en kategori har utan afseende på några gränser skyldighet dertill, nemligen de, som enligt lag äro pliktige att föra handelsböcker, fastighetsegare af annan fastighet vid en gräns af 10,000 kronor, inkomsttagare, som åtnjuta inkomst utaf kapital eller i arrende för fastighet vid en gräns af 1,000 kronor samt slutligen inkomsttagare, som hafva inkomst af arbete eller arbete och kapital gemensamt, vid en gräns af 2,000 kronor. Detta, som återfinnes i 14:de paragrafen, torde väl vara det väsentligaste af förslagets innebörd jemte 31:a paragrafen, som handlar om eftertaxering och i hvilken vitesbestämmelser äro fastställda. Men mot detta har jag, såsom herrarne finna, reserverat mig med hänsyn till två af momenten i 14 §, nemligen mom. d. och mom. e.

Min reservation med afseende på mom. d. gäller arrende af

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

fastighet. Detta moment afser icke ensamt, men naturligtvis företrädesvis, arrende af jordbruksfastighet; och att, när egare af jordbruk icke är ovilkorligen pliktig att deklarera, likväl de, som hafva minst 1,000 kronors inkomst i arrende för jordbruksfastighet, skola vara ovilkorligen pliktiga dertill, synes mig vara en stor inkonsequens. Jag begriper för öfrigt icke, hvartill denna själfdeklaration skall tjena, ty det är omöjligt, att dermed åsyftas, att de skola skatta för denna sin inkomst, då det hvarken i den nuvarande bevillningsförordningen eller i det föreliggande förslaget finnes någonting, som talar om skyldighet att skatta för sådan inkomst i annan form än genom erläggande af fastighetsskatt. Här föreligger således icke en personlig skatt, utan något, som följer med fastigheten. Uppgifterna, som här skulle lemnas, synas då icke kunna tjena taxeringsmyndigheterna till annat än på sin höjd att lemna ökad klarhet, huru högt de böra upptaxera en jordegendom, från hvilken ett sådant arrende utgår.

Med afseende åter på min reservation i mom. e, så synes mig detta moment, jemfördt med mom. d, innehålla en oegentlighet. Ty vid inkomst af kapital är gränsen, som jag nyss nämnde, 1,000 kronor, men i fråga om inkomst af arbete eller af arbete och kapital gemensamt, är gränsen satt vid 2,000 kronor. Denna skilnad, som ju uppgår till 100 procent, synes mig icke hafva sitt fulla berättigande, utan vara temligen öfverdrifven. Jag vet visserligen, att, hvar helst man än sätter gränsen, kan den blifva mer eller mindre godtycklig; men det har synts mig, att man under sådana förhållanden åtminstone kunnat stanna vid den gräns, som efter vår nuvarande bevillningsförordnings 11 § angifver, hvar det bevillningsfria afdraget upphör, nemligen vid 1,800 kronor. Ett sådant tillvägagående skulle åtminstone hafva haft någon giltighet, och i hvarje fall större giltighet, än hvad det nu framlagda förslaget innebär.

Oaktadt dessa smärre, formella oegentligheter, måste jag dock medgifva, att utskottets förslag, sådant det föreligger, i och för sig har så stora förtjenster, att, uteslutande från denna synpunkt sedt, man skulle kunna vara med om detsamma.

Men det är icke endast detta, som för mig varit afgörande. För mig ställer sig frågan så, att man här måste taga i betraktande såväl innebörden i urtima Riksdagens skrifvelse år 1892 och i bevillningsutskottets uttalande vid 1893 års riksdag som äfven hvad i ärendet blifvit yttradt af de komitéer, som åren 1894 och 1895 blifvit af Kongl. Maj:t tillsatta för denna frågas utredning. Är nu det föreliggande förslaget om själfdeklaration hela det svar, som härpå är givet, synes det mig, att man verkligen måste hysa betänkligheter mot detsamma. Ty jag frågar mig själf: hvad innebär detta förslag? Det innebär, att de, som nu äro skattskyldiga, skulle tvingas att lemna sanna uppgifter om sina inkomster och tillgångar. Men förslaget innebär icke någon som helst rättvisare fördelning af skattebördorna, utan ansluter sig i detta afseende till hvad som förut varit gällande. Om, säger jag, detta verkligen skall vara svaret på Riksdagens skrifvelser och 1894 års komitéutredning, kan jag för min del icke gerna vara med om att godkänna förslaget. Jag antager nemligen, att derest Riksdagen bifaller detsamma, skulle i framtiden

en kommande regering och likaså Första Kamaren, då frågor väckts om en rättvisare fördelning af skattebördan, kunna härpå svara: I hafven ju genom beslutet af år 1897 angående själfdeklaration fatt, hvad I begärt. Nu hafven I icke något vidare att vänta, och några förslag i detta hänseende kunna och böra därför icke förekomma. Det är detta, som gör saken betänkelig, och dessa betänkligheter minskas icke, då man kastar en blick på de orättvisor med afseende på skattebördans fördelning, som för närvarande förefinnas.

Jag antager t. ex., att det finnes två godsegare, hvilkas gods äro taxerade till en million kronor hvartdera. Dessa gods lemna, efter en räntefot af 5 procent, en inkomst af 50,000 kronor hvartdera. Den ene godsegaren har, förutom inkomsten af sitt gods, ytterligare en inkomst på aktier af 50,000 kronor, motsvarande ett kapital på ännu en million. Han eger sålunda faktiskt två millioner och har en inkomst för år af 100,000 kronor. Den andre godsegaren har visserligen af sitt gods samma inkomst som den förre, men hans gods är in-tecknad för 800,000 kronor, motsvarande, efter 5 procent räknadt, ett räntebelopp af 40,000 kronor. Frändrager jag detta belopp från den summa af 50,000 kronor, som motsvarar egarens inkomst af godset, återstår för honom en nettobehållning af 10,000 kronor. Detta är sålunda hela hans inkomst, och hans verkliga förmögenhet är 200,000 kronor. — Dessa båda godsegare erlägga emellertid och skulle, äfven enligt detta förslag, fortfarande komma att erlägga lika stora skattebidrag till stat och kommun. Den ene har sålunda tio gånger större förmögenhet och tio gånger större inkomst än den andre, men båda skatta absolut lika.

Jag kan framdraga ett annat liknande exempel, rörande tvenne hemmansegare, af hvilka hvardera har ett hemman på 10,000 kronor. Den ene har, förutom sitt hemman, ett kapital på 9,990 kronor, under det att den andre har en skuld på öfver 9,990 kronor. Den ene eger sålunda faktiskt 20,000 kronor, den andre eger faktiskt ingenting, men båda betala samma skattebidrag till stat och kommun.

Jag hemställer till herrarne, huruvida man under sådana förhållanden har anledning att vara belåten och svara regeringen: vi hafva fått, hvad vi hafva begärt. Mig synes, att det svar, som bevillningsutskottet gifvit på herr Ollas Anders Ericssons motion, ingalunda är tillräckligt, och det är detta, som egentligen vållar mina betänkligheter.

Härtill kommer en annan omständighet, och det är den, att nyligen under denna riksdag till regeringen aflåtits en skrivelse, godkänd af båda kamrarne, gående derpå ut, att den kommunala beskattningen borde skiljas från skatten till staten. Skulle nu regeringen för Riksdagen framlägga ett förslag, som möjliggör detta särskiljande, så är det alldeles uppenbart, att en af de väsentligaste faktorer, som nu ligga hindrande i vägen för genomförande af en rättvisare beskattning, vore undanröjd. Det uttalades just bland annat af 1894 års skattekomité, att den kommunala beskattningen läge hindrande i vägen i detta afseende och borde skiljas från skatten till staten, detta särskildt med hänsyn till fastighetsbeskattningen. Och om det verkligen skall blifva oss möjligt att få rättvisa här-

*Angående
förslag till
ny bevil-
lings-
förordning.
(Forts.)*

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

utinnan såväl med afseende å fastighetsskatten som med afseende å den skuldsättning, som hvilat så väl på jordbruket som å annan fastighet, så tror jag, att vi blifva nödsakade att biträda 1894 års komités förslag om ett visst afdrag för den intecknade gälden. Detta skulle ju kunna ske genom att utbyta fastighetsskatten mot inkomstskatt.

Men det finnes äfven en annan form än utbytandet af fastighets-skatten mot inkomstskatt, under hvilken regering och Riksdag skulle kunna komma derhän, att man finge rättvisa med afseende å den skuldsättning, som hvilat på jordbruket och annan fastighet, och det vore att införa progressiv beskattning, i det man indelade all fastighet i vissa grupper eller klasser, med lägre eller högre taxeringsvärde, som ömsesidig gräns för hvarje klass, der bevillningsprocenten gjordes stigande uppåt. Detta uttryck, progressiv beskattning, behöfva herrarne ingalunda frukta. Vi hafva ju redan erkänt principen med afseende på progressiv beskattning genom stadgandet om skatt på död mans bo, och den är genomförd i Tyskland m. fl. stater, om jag icke misstager mig äfven i Frankrike. Blefve progressiv beskattning genomförd äfven hos oss, skulle det mycket väl låta sig göra, att den skuldsättning, som hvilat på jordbruket, blefve lättad, utan att därför statens inkomster af fastighetsbevillningen minskades, och en rättvisare skattefördelning i detta hänseende sålunda bragt till stånd.

Likaså skulle det säkerligen vara en gärd af rättvisa, att en gång, då de indirekta skatterna sjunka och skatteförmågan sålunda från denna synpunkt minskas, men i stället direkt beskattning mera toges i anspråk, den vigtiga reformen blefve genomförd, att aktier gjordes till föremål för beskattning. Herrarne skola väl häremot invända, att detta vore en dubbel beskattning, ty aktiebolagen skatta ju antingen blott vid sina hufvudkontor eller ock såväl vid hufvudkontoren som vid afdelningskontoren; men säga hvad man vill, måste det väl ändå medgifvas, att det förhållande, att en person, som har 100,000 kronor i inkomst af aktier, icke är skyldig att därför skatta, innebär en orättvisa, som behöfver afhjelpas så snart som möjligt. Jag tror, att genom införande af beskattning på aktier vore en af de vigtigaste reformerna på detta område genomförd.

Det är af dessa skäl och på grund af de betänkligheter, jag hyser, att genom förslaget antaga tiden för lösningen af dessa vigtiga skattereformer och för en rättvisare fördelning af skattebördan vorder aflägsnad i stället för närmad, som jag, herr talman, yrkar afslag å förslaget.

Herr Fredholm: Herr talman! Som herrarne torde hafva funnit, äro de förslag till ändringar i bevillningsförordningen, som här förekomma till afgörande, såsom skattereformer betraktade, oväsentliga med undantag af den, som afser införandet af sjelfdeklaration.

Sjelfdeklarationsprincipen är, såsom vi alla veta, ett vilkor för ett genomfördt inkomstbeskattningssystem. Sjelfdeklarationen har, som chefen för finansdepartementet säger, till uppgift »icke endast

att tillföra statsverket ökade inkomster, utan — — — att i görligaste mån öka möjligheterna för en rättvis och jemlik taxering». För uppfyllandet af detta ändamål är det emellertid icke nödvändigt, att man gör denna sjelfdeklaration obligatorisk för alla skattskyldiga. Det är alldeles tydligt, att med afseende å statsverkets ökade inkomster det icke kan vara angeläget för staten att ålägga de små inkomsttagarne sjelfdeklaration, då ju den inkomst, som från dem i följd deraf skulle kunna ytterligare tillflyta statsverket, blefve högst obetydlig. För öfrigt är det för taxeringsmyndigheterna icke förenadt med så stora svårigheter att uppskatta de minsta inkomsttagarne, äfven om dessa icke lemna några uppgifter om sin inkomst. Nej, svårigheterna framträda just då det är fråga om de högre beskattade. När det gäller personer, hvilkas årliga inkomst varierar från 3,000 ända upp till öfver 400,000 kronor om året, då är det nödvändigt, att taxeringsmyndigheterna till ledning för uppskattningen hafva att tillgå af inkomsttagarne sjelfva lemnade uppgifter. Sjelfdeklarationen är således med afseende å de högre beskattade en nödvändighet icke blott för att bereda staten ökade inkomster, utan också för att kunna åstadkomma en rättvis och jemlik beskattning.

I de länder, der man tillämpat principen om sjelfdeklaration, har man också från skyldigheten att afgifva sådan uteslutit de mindre inkomsttagarne. Man har dervid valt än den ena, än den andra gränsen. I Preussen har man ansett det tillräckligt att sätta gränsen vid en inkomst af 3,000 mark. De, som hafva mindre inkomst, äro der icke skyldiga att aflemna deklaration annat än på anfordran, men hafva naturligtvis rättighet att sjelfmant lemna dylika uppgifter.

Nu befarar jag, att då man med afseende å inkomsttagarne gått så långt ned, som skett i Kongl. Maj:ts och utskottets förslag, kommer man att derigenom hos oss framkalla stora svårigheter vid tillämpningen af sjelfdeklarationsprincipen, hvilket enligt mitt förmenande kommer att skapa stor ovilja bland den svenska allmänheten mot sjelfdeklarationen såsom princip, och om en fiendtlig opinion utvecklar sig deremot, kommer denna att sedermera lägga hinder i vägen för genomförandet af en mera utsträckt sjelfdeklaration, då vi en gång komma att behöfva den för att kunna införa ett fullt genomfördt inkomstbeskattningssystem. Man må ej förbise, att med denna beskattningsform äro förknippade nya, ej oväsentliga regulativa bestämmelser. För det första har man ålagt bevillningsberedningarnas ordförande att lemna de skattskyldige alla de upplysningar, som dessa önska. Det är derför temligen tydligt, att om man utsträcker uppgiftsskyldigheten allt för långt, komma bevillningsberedningarnas ordförande att blifva öfverlupna af personer, som begära upplysningar. Detta gäller i synnerhet första gången, då de nya stadgandena skola tillämpas, ty då de varit i tillämpning en längre följd af år, har kännedomen om dem ingått i det allmänna medvetandet, och då kan en uppgiftsskyldig erhålla alla önskade upplysningar af första bästa vän. Vidare må man betänka, hvilken stor apparat i öfrigt här skulle tagas i anspråk. Om deklaration icke lemnas, skall anmaning utfärdas till den uppgiftsskyldige att fullgöra denna sin skyldighet. Om den uppgift på inkomsten, som i deklarationen meddelats, icke

*Angående
förslag till
ny bevil-
lnings-
förordning.
(Forts.)*

Angående
förslag till
ny bevil-
lings-
förordning.
(Forts.)

utaf taxeringsmyndigheten följes, då skall denna mot bevis lemna den deklarationspliktige uppgift derom, att man frångått deklarationen, samt skälen därför. Herrarne förstå, att allt detta blir för beskattningsmyndigheterna ett ganska betydande arbete, om det skall utsträckas öfver ett större antal skattskyldige.

Jag har nu tänkt mig, att, då man uti Preussen, der denna sjelfdeklaration ingår som ett ordnad led i beskattningssystemet, kan vara nöjd med att sätta gränsen för densammas användning till en inkomst af 3,000 mark, man här i vårt land, der man icke nu vill införa sjelfdeklarationen såsom villkor för ett rättvist beskattningssystem, utan endast antager den för att vänja folk vid densamma, borde kunna till en början höja gränsen för att sedermera, sedan någon erfarenhet blifvit vunnen, efter behof sänka densamma. Fördelarne af detta tillvägagångssätt vore, att man i början, innan apparaten hunnit att komma i gång och arbeta riktigt, finge röra sig inom ett mindre område. Jag har därför tänkt mig, att man skulle kunna sätta gränsen till 4,000 kronor, och då jag tagit denna siffra till gräns, har detta icke skett utan någon anledning. Och jag skall äfven be att få redogöra för anledningen till, att jag valt just denna siffra. Skall man vara i tillfälle att i någon mån bedöma, på hvad sätt sjelfdeklarationen komme att verka, kan man icke bilda sig ett sådant omdöme om någon annan inkomst än den å 4,000 kronor och derutöfver; detta helt enkelt på den grund, att vi nära nog äro i saknad af officiella uppgifter angående inkomstfördelningen i vårt land. Den första uppgift, vi i det hänseendet ega, är från 1879 och gäller 1876 års bevillning. Sedermera har, efter urtima riksdagen år 1892, till statsverkspropositionen år 1893 lemnats en kortfattad uppgift på de för inkomst af kapital och arbete skattskyldige. I denna uppgift redogöres först för alla de små inkomsttagarne med ända till 1,200 kronors inkomst; sedermera hafva vi en grupp mellan 1,200 och 1,800 kronors inkomst, så en tredje grupp med en inkomst mellan 1,800 och 4,000 kronor, samt till sist en grupp med 4,000 kronors inkomst och derutöfver. Det är därför, jag valt 4,000 kronor såsom gräns, då man inom denna ram kan innesluta alla de högst beskattade.

Herrarne kunna nu med ledning af dessa sistnämnda uppgifter få kännedom om, huru ett åläggande för dessa högst beskattade att aflenna deklaration skulle komma att utfalla. Antalet skattskyldige, som tillhöra denna grupp, utgöra endast 5 procent af alla skattskyldige, hvadan man sålunda får endast ett ringa antal personer att röra sig med — deras absoluta antal uppgår icke till mera än mellan 15,000 och 16,000.

Med afseende åter på den procent af inkomstbevillningen, som skulle träffas af deklarationsskyldigheten, blir förhållandet ett helt annat, ty denna grupp betalar 55 procent af hela inkomstbevillningen. Herrarne förstå således, att på samma gång man genom att sätta gränsen till 4,000 kronor vinner fördelen af att ej draga in allt för många personer i detta nya och okända, om jag så får säga, företag, träffar man i alla fall mera än hälften af hela inkomstbevillningen och kan således inom detta och just det viktigaste området skipa

rättvisa. Genom att kunna rätt uppskatta de personer, som hafva så växlande inkomst som från 4,000 kronor till öfver 400,000 kronor, kan man såväl komma att bereda staten ökade inkomster som afsevärdt befrämja en rättvis och jemlik fördelning af beskattningen.

Jag skall nu icke länge uppehålla mig vid, huru dessa siffror gestaltat sig inom de olika städerna. Jag skall blott be att få lemna ett par upplysningar rörande den kategori af skattskyldige, jag nyss berörde, och detta med ledning af en uppgift, som förekom i Dagens Nyheter i oktober månad år 1895. Der förefinnes nemligen den fullständigaste källa, man har att tillgå för kännedomen om inkomsternas fördelning i städerna och för bedömandet, huru själfdeklarationen på detta område skall komma att verka. Jag har flera gånger tillåtit mig uttala önskvärdheten af, att regeringen ville vara betänkt på att anskaffa ordentliga officiella uppgifter, hvaraf man kunde bedöma verkningarne af de åtgärder på beskattningsväsendets område, som man i framtiden kan komma att föreslå, och jag anser mig äfven nu böra betona vigten deraf. Men så länge man är saknad af dylika uppgifter, får man taga hvad man har, och det är Dagens Nyheter. De i denna tidning meddelade uppgifterna äro för öfrigt i alla fall icke så otillförlitliga, enär de äro grundade på och uppgjorda enligt de sammandrag öfver taxeringslängderna, som årligen förekomma i städernas tidningar, efter hvad herrarne torde hafva sig bekant. Enligt nu åberopade källa, räknade den kategori af skattskyldige, som uppskattats till en inkomst af 4,000 kronor och derutöfver, i Stockholm 4,000 personer, i Göteborg 1,568 och i Malmö 621. Jag skall icke trötta herrarne med många siffror för småstäderna, utan endast anföra några exempel. Hvad Östersund beträffar, hörde jag häromdagen uppgifvas, att der skulle finnas högst få personer med öfver 4,000 kronors inkomst; der fans dock enligt ofvan omnämnda uppgift 93 stycken, och nu kauske de uppgå till 100; i Sala äro de 39, i Skellefteå 38, i Arboga 41, o. s. v. Af alla skattskyldige i riket, som tillhöra denna grupp, komma $\frac{1}{4}$ på städerna och resten på landsbygden.

Jag har vidare tänkt mig vara nödvändigt att vid införandet af själfdeklarationen följa några principer, och jag har då ur principiel synpunkt icke kunnat finna någon den minsta anledning till att med afseende å deklarationsskyldigheten skilja jordbruksfastighet och annan fastighet. Det är visserligen sant, att införandet af deklarationsskyldighet, i hvilken form det än sker, icke skall medföra någon förändring i beskattningens grunder, och att införa denna skyldighet med afseende på jordbruksfastighet tjenar således såsom en skattereform visserligen just icke mycket till. Men jag anser dock, att om man vill börja att taga ett första steg till en verklig skattereform, så bör man taga detta steg principriktigt. Detta med hänsyn till jordbruksfastigheten. En annan princip, som jag likaledes håller på, är den, att enligt min åsigt, är det inkomstbeloppets storlek allena, som bör vara bestämmande för, hvilka som skola hafva deklarationsskyldighet eller ej. På grund af hvad jag förut anför, har jag föreslagit siffran 4,000 såsom den rätta gränsen. I full

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)

öfverensstämmelse härmed har jag velat utesluta ett sådant stadgande om deklarationsskyldighet som det, hvilket Kongl. Maj:t framställt, eller att alla skola afgifva deklaration, som äro skyldiga att föra handelsbok. Det är säkerligen herrarne väl bekant, att många af dessa, som äro skyldiga att föra handelsbok, i inkomsthänseende verkligen äro så litet betydande, att de äro fullt jemförliga med dem, som Kongl. Maj:t ej ansett sig hafva anledning att vilja ålägga denna skyldighet.

Jag har nu redogjort för innehållet af det förslag, jag tillåtit mig att i min reservation framlägga. Det är, synes det mig, enkelt, klart och principenligt. Det kommer icke att medföra några nämnvärda svårigheter i tillämpningen, när man nu vill börja att pröfva, huru deklarationsskyldigheten hos oss kommer att verka. Först sedan man förvärfvat någon erfarenhet i detta hänseende, är tiden inne för att utsträcka denna skyldighet. Jag ber derjemte att få göra herrarne uppmärksamma på, hvilken verklig fördel, man kommer att vinna, äfven om man nu endast inför deklarationsskyldigheten i så ringa omfattning, som jag föreslagit. Man vinner nemligen en kunskap, som man hittills saknat, eller kännedomen om inkomstfördelningen bland samhällets välbergade medlemmar, och en kännedom om, huru det står till med inkomsterna för dessa, är af allra största vikt och betydelse, när man sedermera i framtiden skall gripa sig an med att genomföra en ordnad och fullständig inkomstbeskattning.

Herr talman! På de skäl, jag här har anfört, tillåter jag mig att yrka bifall till den ändring af Kongl. Maj:ts proposition, som jag uti min reservation föreslagit med afseende på § 14.

Herr Collander: Herr talman, mine herrar! Såväl uti den af Kongl. Maj:t framlagda propositionen som i utskottets betänkande har blifvit framhållet, att det nu af Kongl. Maj:t framlagda förslaget icke afser att åvägbringa de skattereformer, som Riksdagen efter urtima-besluten år 1892 i en skrifvelse till Kongl. Maj:t framhöll såsom nödvändiga. Detta har, som jag nämnde, på det tydligaste blifvit framhållet på båda ställena, och det kan således icke vara tal om, att det nu framlagda förslaget skulle utgöra en lösning af dessa frågor.

Det är likaledes af vikt, att, om Riksdagen kommer att bitalla det nu af Kongl. Maj:t framlagda förslaget, det bör ske under uttalande af, att Riksdagen fortfarande väntar på lösningen af de skattereformer, som 1892 års urtima Riksdag erinrade om såsom nödvändiga.

Kongl. Maj:t har nu i sitt förslag redogjort för, hurusom Kongl. Maj:t sedan år 1892 sökt att komma en sådan lösning till stånd, som Riksdagen begärt, men att svårigheter hafva mött att kunna få ett förslag, som skulle kunna tillfredsställa alla fordringar.

En af de förnämsta svårigheterna, som i detta fall hafva erbjudit sig, har alldeles gifvet varit, att, så länge den kommunala beskattningen sammanhängar med bevillningen till kronan, man svårligen kan erhålla en antaglig bevillningsförordning med de skattereformer, hvarom Riksdagen erinrat. Riksdagen har just i år tydligt erkänt detta, då Riksdagen beslutat en skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran

att få utredt, under hvad vilkor dessa båda olika beskattningsgrenar, den kommunala beskattningen och beskattningen till kronan, skulle kunna skiljas åt. Först när en sådan utredning skett, kan man med säkert hopp vänta att få ett förslag framlagdt, som löser dessa skatte-reformer.

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

Nu kunde man ju säga, såsom den förste talaren yttrade, att då vi ännu ej fått och ännu ej på en tid kunna emotse ett förslag till en sådan bevillningsförordning, hvartill tjena då partiella förändringar? Jo, mina herrar, det är en viktig sak, som Riksdagen jemväl framhöll i sin skrifvelse till Kongl. Maj:t år 1892, den nemligen, att, om man skall kunna erhålla tillfredsställande reformer på skatte-lagstiftningens område, detta förutsätter, att man utsträcker deklarationsskyldigheten. Förhållandet är, att det icke är något nytt institut, som Kongl. Maj:t genom detta förslag vill införa. Det finnes redan ett sådant i vår bevillningsförordning. Den nu gällande bevillningsförordningen bestämmer nemligen, att aktiebolag och löntagare skola vara deklarationsskyldiga. Nu vill Kongl. Maj:t utsträcka denna deklarationsskyldighet till ett större antal skattskyldige, än nuvarande bevillningsförordning bestämmer. Det är detta, som är det nya i saken, denna utsträckning af de deklarationsskyldiges antal.

Dervid kan man naturligtvis sedan hafva ganska olika meningar om, huru man närmare bör ordna saken. Kongl. Maj:t har en, utskottet en annan, herr Fredholm en tredje, och jag har i min reservation kommit till en från dessa afvikande. Då är frågan, hvilken-dera af dessa meningar man skall godkänna. För att nu derutinnan kunna fatta ett beslut, är det nödvändigt, att man erinrar sig en sak, som jag i min reservation tagit mig friheten att fästa uppmärksamheten på, nemligen att det af Kongl. Maj:t framlagda förslaget endast i några få paragrafer erbjuder något väsentligt nytt. Det är i omkring tio paragrafer. Tjuguen paragrafer i Kongl. Maj:ts förslag hafva fullständig motsvarighet i den nuvarande bevillningsförordningen, och i icke mindre än femtioåtta paragrafer förekomma endast dels några smärre förändringar, som erfordras för de nya deklarationsbestämmelserna, dels några med dessa bestämmelser ej sammanhängande ändringar af nu gällande ordning, äfven dessa af mindre väsentlig art. Man kan därför säga, att om vi kunna ena oss om § 14, böra vi mycket lätt kunna ena oss om alla de öfriga paragraferna i förslaget. Men kunna vi icke det, då synes det mig rigtigast att förkasta förslaget i dess helhet. Derfor har jag också tagit mig friheten föreslå, att § 14 skulle föredragas först.

Om jag nu öfvergår till att granska den nämnda paragrafen, § 14, så finner jag, att Kongl. Maj:t der såsom nytt infört, att deklarationsskyldighet skall åligga icke endast de enligt den nuvarande bevillningsförordningen deklarationspliktige: aktiebolag och löntagare, utan äfven andra inkomsttagare af kapital och arbete, samt fastighet. Dervid har ock Kongl. Maj:t, som mig synes fullt riktigt, i sitt förslag utgått ifrån, att, om fastighet skall hafva deklarationsskyldighet, man icke bör — såsom utskottet sedan gjort — skilja på olika slag af fastighet. Kongl. Maj:t har alltså icke gjort skilnad mellan

*Angående
förslag till
ny bevil-
nings-
föreskrifning.
(Forts.)*

jordbruksfastighet och annan fastighet, utan föreslagit, att deklarationsskyldighet skall åligga egare eller innehafvare af fastighet af minst 5,000 kronors taxeringsvärde.

Utskottet åter säger: vi kunna icke vara med om att ålägga jordbruksfastighet deklarationsskyldighet, men vi skola ålägga annan fastighet sådan, ehuru icke i samma utsträckning, som Kongl. Maj:t föreslagit, eller till fastighet af minst 5,000 kronors taxeringsvärde; vi taga därför bort jordbruksfastighet, och af annan fastighet den, som ej uppgår till 10,000 kronors taxeringsvärde.

Två af reservanterna i utskottet från denna kammare, nemligen herr Fredholm och jag, hafva ansett, att Kongl. Maj:ts ståndpunkt, att icke skilja mellan jordbruks- och annan fastighet, utan för all fastighet bestämma deklarationsskyldighet, är den rätta. Men vi hafva derutinnan varit af olika meningar med Kongl. Maj:t och utskottet, att vi ansett, att, när man skall införa nya bestämmelser, man måste — såsom ju för öfrigt äfven Kongl. Maj:t och utskottet erinrat — gå varsamt till väga. Man bör därför icke sätta strecket för deklarationsskyldigheten för långt ned. När Kongl. Maj:t satt strecket vid 5,000 kronors taxeringsvärde för fastighet, synes oss detta, gent emot den deklarationsskyldighet, som skulle åligga inkomsttagare af kapital eller arbete, icke vara rättvist afvägdt. Ty enligt Kongl. Maj:ts förslag skall inkomsttagare af kapital ej, förrän han uppskattas till 1,000 kronors inkomst, vara deklarationsskyldig; men lägger man ned 5,000 kronor i en fastighet, skall man också vara deklarationsskyldig. Deremot synes det oss, reservanter, som borde det vara någon motsvarighet mellan bestämmelserna om kapital. Antingen det nu ligger i jordbruks- eller annan fastighet, eller det är utlänadt, bör det ega en deklarationsskyldighet vid ungefär samma gräns.

Denna gräns är naturligtvis en smaksak att sätta. Herr Fredholm har föreslagit, att taxeringsvärdet för deklarationsskyldig fastighet skall sättas till 50,000 kronor i stället för af Kongl. Maj:t föreslagna 5,000 kronor. Jag skall för min del mycket gerna gå med på herr Fredholms förslag, ehuru jag föreslagit en förhöjning till endast 25,000 kronor. Jag har tagit denna siffra, 25,000, därför att den ligger närmare den siffra, som man tänker sig motsvara inkomst af 1,000 kronor.

Men hvad man alldeles gifvet bör hålla på, om förslaget i sin helhet skall kunna antagas, det är, att ingen skilnad göres mellan jordbruksfastighet och annan fastighet, såsom utskottet har gjort. Ty då kommer åtminstone jag att ställa mig på den ståndpunkten, att jag yrkar afslag på det hela. Men kan man ena sig om, att all fastighet likasom äfven inkomst af kapital och arbete skall vara deklarationsskyldig, kan man ena sig derom, då gäller det endast att sedan komma öfverens om, hvar gränsen skall sättas. Dervidlag skall jag ställa mig på den ståndpunkten, att, om vi kunna ena oss om någon gräns, antingen den sättes vid 25,000 kronor, 50,000 kronor eller 30,000 kronor för deklarationsskyldig fastighet, blott den ej blifver för låg, jag ej skall hafva några andra betänkligheter mot att bifalla förslaget. Ty vi få, såsom herr Fredholm erinrade, komma i häg, att, när man skall utsträcka deklarationsskyldigheten, man icke

får utsträcka den för djupt ned till personer, som icke äro vana att deklarerä, som kanske ej föra räkenskaper o. s. v. Man bör därför sätta gränsen högre, man får i alla fall de större inkomsttagarne och fastighetsegarne deklarationsskyldiga och får derigenom för deklarationsprincipen insteg i det allmänna medvetandet; och man kan då sedan, genom att successivt sänka gränsen, få allt flere och flere deklarationsskyldige.

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

Ty, mine herrar, det är en viktig sak, som det här är fråga om, en sak, som visst icke endast sammanhänger med de reformer i skattelagstiftningen om t. ex. progressiv beskattning och aktiers beskattning, om hvilkas nödvändighet man här talar. Utan den är nödvändig därför, att man måste lära sig inse, att man har en sanningspligt, då det gäller att uppgifva sina inkomster. Om man, då det gäller beskattning, fördöljer hvad man har för inkomster, blir följden endast den, att de, som rätt uppgifva dem och sålunda blifva rätt beskattade, få bära den större bördan. Det finnes under nuvarande förhållanden många personer, som ha större inkomster, än taxeringsmyndigheterna anse dem ha, och som ej känna några samvetsförelser öfver att tiga dermed. Tillfrågar man någon sådan om hans inkomster, så svarar han visserligen, om han är en hederlig man: jag har den och den inkomsten; men han anser sig icke hafva samvetspligt att gå till taxeringsmyndigheten och säga: ni har taxerat mig för lågt. Det är för att i detta hänseende söka inplanta bättre begrepp hos den skattskyldiga allmänheten, som sjelfdeklarationen bör införas; och då bör man börja med de större inkomsttagarne och fastighetsegarne.

Det är gifvet, att, om man skall komma till en riktig beskattning, fotad på den direkta beskattningens grund, man måste komma till en allmän inkomstskatt, såsom förhållandet numera är i alla stater med något utveckladt skattesystem. Men sådant förutsätter ovilkorligen uppgifter om all fastighet. Detta synes mig Kongl. Maj:t i sitt förslag varit angelägen om att göra början med, för att man så småningom vid en väntad skattereform skulle komma till en allmän inkomstskatt. Men då måste, likasom i Frankrike och Tyskland, all fastighet uppskattas.

Herr talman! På grund af hvad jag nu haft äran anföra, kan jag icke oförändradt biträda vare sig Kongl. Maj:ts eller utskottets förslag, utan ber att i fråga om den föredragna paragrafen få yrka bifall till mitt å sid. 192 i betänkandet intagna förslag till lydelse af densamma. Skulle, såsom jag nämnt, herr Fredholms förslag till siffrorna befinnas mera tilltalande, skall jag i så fall förena mig med honom. I min reservation vid denna paragraf har jag eljest förändrat det af Kongl. Maj:t föreslagna taxeringsvärdet för fastighet från 5,000 kronor till 25,000 kronor — och det gäller här *all* fastighet — och inkomstsiffran för kapital och arbete eller kapital och arbete gemensamt från 1,000 kronor till 3,000 kronor.

Herr Restadius: Under de senare åren har, såsom utskottet påvisat, ett lifligt arbete pågått i syfte att finna någon form, under hvilken strängare kunde anlitas den direkta beskattningen för att

Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)

fylla statsverkets behov. De punkter, dervid förnämligast tagits under behandling, hafva varit: *att* kunna förvandla den nu från fastighet utgående afkomstkatten till inkomstskatt, *att* kunna beskatta inkomst till följd af skogsafverkning, *att* kunna höja skatten för inkomst af kapital och att kunna beskatta jemväl inkomst af aktier, *att* kunna utsträcka det bevillningsfria afdraget eller finna normer, efter hvilka det skulle kunna bestämmas rättvisare än nu, och slutligen *att* införa förpligtelse för skattskyldig att till ledning vid taxeringen lemna uppgift om beloppet af sina inkomster.

Hvad den första frågan angår, eller förvandlingen af den nuvarande afkomstkatten på fastighet till inkomstskatt, torde det för herrar landtbrukare vara uppenbart, att synnerligen stora svårigheter skulle möta för dem att kunna på siffran uppgifva de inkomster, de hafva från sina fastigheter, särskildt om man tager i betraktande, att åtskilliga af de förmåner, som medfölja innehaivandet af fastighet, svårigen äro i penningar uppskattbara. 1894 års komité gjorde ett försök i detta afseende, men fann sig dock snart icke kunna lösa detta spörsmål. I stället för att lösa, högg man då af knuten; de komiterade förklarade nemligen helt enkelt, att den nu från fastighet utgående afkomstkatten skulle utgå med enahanda belopp, men kallas för inkomstskatt. Men klart och tydligt är ju, att man icke derigenom, att man utbyter namnet, förvandlar sjelfva saken, och att sålunda den form, de tänkte sig för denna beskattning, icke var något annat än en förstucken afkomstskatt. Följden var, att man enligt deras förslag icke fann en rättvis och kraftig beskattning af fastighet, utan endast en utväg att kunna bereda åtskilliga förmåner för jordbruks-innehaifvarne, men alldeles icke för staten.

Utan inkomstskatt går det, såsom vi veta, icke an att gifva räntefördrag för intecknad gäld, såsom här föreslagits, och icke heller att medgifva bevillningsfritt afdrag för de lägre beloppen. Detta skulle emellertid kunna realiseras på grund af denna fiktion, att kalla skatten för inkomstskatt. Derigenom skulle fastighet under vissa förhållanden kunna få åtnjuta bevillningsfritt afdrag och likaså njuta afdrag för intecknad gäld intill högst 40 procent af taxeringsvärdet, om intekningssumman uppginge till eller öfverstege nämnda belopp. Jag vill härvid i förbigående anmärka det egendomliga förhållandet att, då summan af befintliga inteckningar på landet uppgår till 40 procent af hela fastighetsvärdet, men i stad, såsom jag tror, till 60 procent, man endast skulle få taga medeltalet efter landet och icke efter stad.

Hvad skulle väl följden blifva af de ifrågasatta åtgärderna? Jag skall be att få belysa det med ett exempel. Låt oss antaga, att jag innehar en fastighet, som är taxerad till 50,000 kronor. Den är intecknad till 40 procent, d. v. s. med 20,000 kronor. Då har jag rättighet att afdraga dessa 20,000 kronor från fastighetens taxeringsvärde 50,000, och för återstoden eller 30,000 kronor skall jag skatta. Enligt den stadgade normen i dylika fall skulle dervid inkomsten af fastigheten beräknas gå till 1,800 kronor, men detta belopp skulle komma att falla inom den ram, för hvilken bevillningsafdrag får ske, hvarför enligt förslaget afdrag skulle ega rum med 200 kronor. Återstår således 1,600 kronor, som jag skulle skatta för, d. v. s. skatten

till staten skulle blifva 16 kronor. Men jag hemställer till herrarne, huruvida icke en fastighet, som är taxerad till ett så högt belopp som 50,000 kronor, ändå bör drabbas af en högre afgift till staten än 16 kronor. Men vare härmed huru som helst; hela förslaget faller dock derpå, att man icke kunnat genomföra en verklig inkomstskattebevillning, utan endast utbytt benämningen afkomstskatt mot inkomstskatt.

*Anående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

Vidare har man med synnerlig kärlek omfattat planen att beskatta inkomst, härledande sig från afverkning af skog. Om jag då har inkomstbeskattning i ordets rigtiga bemärkelse, så möta icke oöfverstigliga svårigheter för en sådan beskattning. Men deremot har man icke ifrågasatt något sådant, så länge vi hafva afkomstskatten kvar. Ty med afkomstskattens begrepp följer uppenbarligen, att jag icke är skyldig att för min egendom betala något annat än den afkomstskatt, som är den pålagd, jag må hafva en större eller mindre inkomst, det må vara rikligare eller knappare skörd. Sålunda kan i det nu af mig antagna fallet icke för jordegaren rättvisligen ifrågakomma någon skatt i detta hänseende.

Men annorlunda skulle förhållandet ställa sig för den, som köper skogsafverkningsrätt. Två fall kan jag då tänka mig: antingen att afverkningsrätten förvärfvas på viss tid, högst 20 år enligt lagen, eller också att man köper rätt till afverkning af träd på rot. I båda dessa fall kräfver rättvisan, att man, innan skatt kan ifrågakomma, åtnjuter afdrag för det belopp, skogens förvärfvande kostat. Jag antager, att man icke vill frångå detta rättvisa kraf. Huru skall då den föreslagna planen kunna realiseras.

Jag tänker då först på det fallet, att frågan gäller afverkningsrätt för viss tid. Då skall jag be att till de herrar, som anse den föreslagna planen vara möjlig att genomföra, få framställa följande fråga. Huru skall, i fall jag köpt mig en skogsafverkningsrätt på 20 år och innehaft den i 15 år och derunder tillgodogjort mig en del af skogens innehåll samt sedan säljer den — huru skall, säger jag, den efterkommande kunna uträkna eller vederbörande kunna bestämma för hvilket belopp skatten skall utgå? Denna fråga upptogs af 1895 års komité, af hvilken jag hade äran att vara ledamot, till mycket allvarlig ompröfning; men vi kommo ingenstädes. 1891 års komité har visserligen angifvit några grunder att här vid lag följa, men inom denna komité voro meningarne högst delade, och de vederbörande, som derefter afgävo yttrande i frågan, hafva mot dessa grunder framställt allvarliga anmärkningar. 1894 års komité byggde hufvudsakligen på de grunder, som voro angifna af 1891 års komité, men då det gälde att i praktiken söka omsätta de regler, som uppstälts, kunde icke någon rimlig lösning finnas. I 1894—1895 års komité satt en ovanligt skarpsinnig man, som fordom utgjorde en prydnad för denna kammare; han försökte med all sin förmåga att lösa denna gåta, men det gick icke. Nu har en ärad ledamot af utskottet i förevarande del uttalat sina sympatier för ett sådant förslags genomförande. Ja, det kan jag också göra. Men större sympatier skulle han hos svenska folket vunnit, derest han med ett enda ord angifvit, huru denna svåra fråga skulle kunna lösas på ett praktiskt sätt.

Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
föreskrift.
(Forts.)

Öfvergår jag sedan till det andra slaget af skogsafverkning, nemligen skogsförsäljning till afverkning af träd på rot, så torde de, som om sådana affärer hafva någon kännedom, väl veta, att man numera i allmänhet får betala för en sådan rätt precis hvad den är värd. Sedan jag gjort afverkningen och fört ner träden till ett vattendrag, för hvad skall jag då beskattas? Jo, uppenbarligen för skogens eller trädens värde med afdrag för inköpspriset och för omkostnaderna för afverkningen och nedforslingen. Men detta värde kan då icke anses vara mycket högre än just precis hvad som utgifvits. Ty vinsten, om det blir någon, kan först utrönas, sedan träden blifvit nedfraktade till förädlingsorten och blifvit förädlade och sålda. Utgår jag således från den förutsättningen, att man i allmänhet får betala det köpvärde, skogen har, blir det i förevarande fall icke någon utredbar vinst, och följaktligen kan någon beskattning efter några rättvisa grunder icke ega rum. Huru jag därför än ser saken, har jag icke — jag må hafva huru stora sympatier som helst för den samma — hört någon, som för närvarande kunnat framställa något praktiskt förslag för dessa äsigters genomförande.

Man har vidare ifrågasatt en förhöjning af skatten på inkomst af kapital under det antagandet, att detta skatteobjekt skulle vara starkare än annan inkomst. Jag har icke af utskottets förslag anledning att i afseende på detta ingå i någon närmare granskning, jag vill blott antydningssvis nämna, att äfven det påståendet i någon mån kan föranleda till orättvisor, och jag skall belysa det med ett exempel. Jag antager, att en räntetagare med en årlig inkomst af 3,000 kronor har familj, bestående af hustru och flera barn, att försörja. Jag antager vidare, att en jordegare sitter med en årlig inkomst af sin jord af 3,000 kronor, men är utan familj. Nu frågar jag: Är då den förre med familj försedde personen ett bättre och starkare skatteobjekt — han, som skall föda denna stora familj — än denne ensling, som sitter på sin egendom med samma inkomst? Jag kan icke finna det. Skall något förslag härutinnan genomföras, erfordras en grannliga undersökning om de undantag, som ur rättvisans och billighetens synpunkt böra ega rum.

Man har här vidare ifrågasatt, att skatt skulle betalas för aktier. Med anledning häraf vill jag blott anmärka, att ett sådant företag måste med den största varsamhet sättas i verket, om icke alltför stora orättvisor skola blifva följden. Ty märken väl, mine herrar, att den inkomst, som aktieegarne erhålla från ett aktiebolag, den är redan beskattad inom den ort, der bolaget är beläget; och det skulle ju för öfrigt vara orimligt, om icke den kommun, der ett industri-etablissemang ligger, skulle få någon nytta af de inkomster, som bolaget har. Men en beskattning på de enskilde delegarne i bolaget blir alltid en dubbel beskattning, sedan bolaget först erlagt sin skatt.

Vidare har här påyrkats af ett par motionärer, att det bevillningsfria afdraget skulle utsträckas och detsamma så anordnas, att icke någon orättvisa vid språnget från den ena till den andra klassen komme att ega rum. Jag skall icke ställa mig osympatisk emot detta förslag. Men jag skall be att få påminna om, hvad utskottet enligt min äsigt rätteligen framhållit, nemligen att en utsträckning

af det bevillningsfria afdraget icke bör ifrågakomma förr, än en sådan lindring kan gifvas åt samhällets alla invånare, hvilket åter icke i fråga om fastighet kan ske, förrän inkomstbeskattning blifvit införd. Hvad sedan beträffar motionärernas anmärkning i syfte att bevisa, att orättvisa uppkommer, då man nalkas det streck, som i nu gällande bevillningsförordning är stadgadt för afdragets upphörande, så vill jag nämna, att, så snart en siffra utgör gränsen för en rättighet, svårigheter alltid komma att uppstå, då man nalkas denna gräns. Men man kan utjemna detta genom att göra gränserna flera, och jag förmodar, att den dag skall komma, då bevillningsförordningen kan utarbetas i den riktningen, att man kan fylla detta kraf.

Jag kommer äntligen till Kongl. Maj:ts förslag om förpligtelse för skattskyldig att uppgifva beloppet på sina inkomster. Det synes mig uppenbart, att ett sådant förslag utgör den egentliga hörnstenen i den byggnad, i hvilken man skulle inrymma ett fullständigt genomfördt inkomstskatteförslag. Nu har en sådan byggnad icke kunnat uppföras, och deraf kunde jag draga den slutsatsen, att någon hörnsten icke vore erforderlig. Men jag kan å andra sidan resonera såsom herr statsrådet och chefen för finansdepartementet i sitt yttrande till statsrådsprotokollet synes mig hafva gjort, eller att detta förslag är en väg, på hvilken man kan leda sig derhän att lättare få en bevillningsreform genomförd. Är det så, då skall jag icke undandraga mig att skänka behörigt afseende åt detta förslag, i synnerhet som jag från främmande länder erfarit, att genom ett sådant förslag en icke oväsentlig fördel blifvit staten beredd. Jag tvekar desto mindre att ansluta mig till förslaget, som det synes mig vara med synnerlig varsamhet och omsigt genomfördt. Af de främmande förslag i detta hänseende, som jag varit i tillfälle att taga kännedom om, synes mig intet vara att föredraga framför detta — jag vet endast ett, som dermed kan jemföras.

Om jag sålunda icke tvekar att ansluta mig till förslaget om själfdeklaration — är jag deremot mycket tveksam, huruvida den af utskottet gjorda ändring i 15 § i Kongl. Maj:ts förslag kan vara rättvis. Den syftar nemligen på att befria jordegare från den deri stadgade skyldigheten att hvart femte år aflemna skriftlig uppgift, enligt fastställt formulär, om egendomens enligt tillgängliga handlingar eller annorledes kända areal i åker, äng samt skogs- och betesmark. Detta har utskottet borttagit, och utskottet har sökt finna ett surrogat därför i den bestämmelse, som införts i 21 § art. b). Nu skall jag gerna medgifva, att för jordegarne själfdeklarationens betydelse icke är lika prägnant som för andra skattskyldige; men afsligten med stadgandet i 15 § är synnerligen viktig, ty derigenom har man tänkt sig att kunna få de stora språng och ojemnheter, som förefinnas i fastighetstaxeringsvärden, utjmnade. Hade man tillgång till alla de uppgifter, som der finnas omnämnda, skulle utan tvifvel det synnerligen eftersträfvansvärda målet, att få en jemn beskattning af jorden, kunna ernås. Detta åter förefaller mig icke kunna vinnas genom utskottets förslag. Erfarenheten har visat, att, fastän enligt nu gällande lag sådana upplysningar kunnat infordras, de i allmänhet aldrig hafva blifvit upptagna; och äfven om så någon

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

Angående
förslag till
ny bevil-
lings-
förordning.
(Forts.)

gång skulle skett, har man dermed icke vunnit den allsidiga utredning om en jordegendoms värde, som i 15 § af Kongl. Maj:ts förslag åsyftas.

Hvad slutligen angår den föreliggande paragrafen, är jag beredd att, derest herr Swartling eller någon annan yrkar bifall till densamma, sådan den lyder i den af honom med flere afgifna reservationen, skänka mitt understöd åt det förslaget.

Herr talman! För närvarande har jag ingen anledning att närmare, än som skett, inlåta mig på någon granskning af det föreliggande förslaget.

Herr Göransson: Man har klandrat, att icke ett förslag till mera genomgripande revision af bevilningsstadgan blifvit framlagdt. Såsom skäl, hvarför så ej skett, anföres uti ett vid den kongl. propositionen fogadt utdrag af statsrådsprotokollet af herr statsrådet och chefen för finansdepartementet bland annat följande: »Den, som tager kännedom om de olika bidragen till den nu afslutade utredningen och tillika bibehåller i minnet de icke fåtaliga, men städse i hufvudsak fruktlösa ansatser till en mera genomgripande revision af bevilningslagstiftningen, som föregått det senaste försöket, skall icke hafva svårt att vinna den öfvertygelsen, att vår af en fastighetsskatt och en inkomstskatt sammansatta, med en tyngande öfverbyggnad af ofta mångdubbelt drygare kommunalskatter försedda samt för en och samma skattskyldige ofta på ett stort antal kommuner söndersplittrade bevilning icke är mäktig att i sig upptaga skatteprinciper, som med största lätthet och smidighet kunnat infogas i andra länders enhetliga, från vidhäftadt bihang af kommunalskatter fria allmänna inkomstskatter.» Detta är således hufvudskälet enligt Kongl. Maj:ts proposition, hvarför icke ett mera fullständigt förslag har kommit fram.

Nu föreligger, såsom det hufvudsakliga, förslag om införande af själfdeklaration. Men af de många reservationer, som äro bifogade utskottets betänkande, kan man finna, huru olika åsiktterna äro äfven om detta förslag, och äfven ibland de komitéer, som förut behandlat frågan. 1894 års komité föreslog, att själfdeklaration skulle åläggas följande grupper: egare af fastighet med 1,000 kronors fastighetsvärde, inkomsttagare med 1,000 kronors inkomst af kapital eller 1,500 kronor i annan inkomst; 1895 års komité föreslog 1,000 kronors fastighetsvärde, 600 kronors inkomst af kapital och 1,200 kronor för öfriga inkomster; det kongl. förslaget upptager 5,000 kronors fastighetsvärde, 1,000 kronors inkomst af kapital samt inkomst af rörelse, hvars idkare enligt lag är skyldig att föra handelsböcker; utskottet har nu slutligen föreslagit, att själfdeklaration skulle vara underkastade en hvar, som enligt lag är pliktig att föra handelsböcker; »skattskyldig, som under nästföregående år uppskattats för eller åtnjutit minst 1,000 kronors inkomst af kapital eller i arrende för fastighet»; skattskyldig, »som under nästföregående år uppskattats för eller åtnjutit minst 2,000 kronors inkomst af arbete eller af kapital och arbete gemensamt»; och dessutom har utskottet föreslagit att höja summan för värdet å annan fastighet, hvarför deklara-tions-skyldighet skulle ega rum, ifrån 5,000 till 10,000 kronor, samt att

egare af jordbruksfastighet icke skulle vara ovilkorligt deklarations-skyldig, utan endast för den händelse, att hans inkomst af arrende för sådan fastighet uppginge till minst 1,000 kronor, vara skyldig att uppgifva det.

Nu har man framhållit ifrån åtskilliga håll, att dessa belopp äro alltför små. Det har klandrats här af den förste talaren, att man föreslagit deklarationsskyldighet beträffande inkomst af arrende för jordbruksfastighet, samt att man föreslagit en lägre summa för inkomst af kapital än för inkomst af arbete, hvilket han ansåg vara inkonseqvent beträffande jordbruksfastighet, alldenstund man befriat jordbruksfastighet i öfrigt ifrån deklarationsskyldighet, och beträffande annan inkomst, då det vore stadgad olika belopp för deklarationsskyldighet.

Det skäl, som har föranlett mig att biträda beslutet om att undantaga egare af jordbruksfastighet ifrån deklarationsskyldighet, har icke varit, att jag derigenom velat undandraga jordbruksfastighet ifrån en beskattning, som jag skulle velat lägga på de icke jordbrukande klasserna, utan egentliga skälet, kan jag säga, har varit det, att jag ansett det vara mycket svårt, för att icke säga omöjligt, för jordbrukarne att efterkomma den fordran, som stadgas i § 15.

Det heter här i Kongl. Maj:ts förslag: »Uppgiftsskyldig egare eller innehafvare af jordbruksfastighet skall, första gången år 1898 och derefter hvart femte år, aflemna skriftlig uppgift, enligt fastställt formulär, om egendomens enligt tillgängliga handlingar eller annorledes kända areal i åker, äng samt skogs- och betesmark, hvarje egoslag för sig, och, der sådant kan uppgifvas, egendomens genom ordentlig gradering kända innehåll i fullgod jord af sagda egoslag äfvensom om årliga arrendet för utarrenderad egendom.»

Det har jag för min del ansett vara en ofantligt stor svårighet för jordbrukare att kunna komma ut med, synnerligast i de orter, och de äro icke få, der det kan vara 30, 40 å 50 år, sedan laga skifte pågått. Oftast saknas i följd häraf handlingar, som kunna lemna kännedom om arealen och i öfrigt om de särskilda egoslagen. Men äfven om det skulle finnas skifteshandlingar utaf yngre datum, kan man icke ens af dem erhålla upplysning om de särskilda egoslagen i skogs-, ängs- och betesmark, som här står. Jag tror icke, att skifteshandlingar bruka upptaga några betesmarker särskildt, och då skulle enligt mitt förmenande, om man skulle efterfölja denna §, icke återstå annat för dessa jordbrukare än att låta uppmäta — och då de icke sjelfva äro dertill kompetenta, skulle de nödgas anlita en landtmätare — sin jordareal i dessa olika egoslag, som här äro beskrifna. Detta har jag för min del icke ansett mig kunna vara med om.

Jag har dertill äfven haft ett annat skäl. Jag kan nemligen icke ställa en fastighetsegares deklarationsskyldighet i jembredd med den deklarationsskyldighet, som åligger en inkomstagare, ty det är min öfvertygelse, och denna öfvertygelse grundar jag äfven på uttalanden så väl i komitéernas som Kongl. Maj:ts förslag, att det är mycket lättare att dölja en inkomst, synnerligast en inkomst af kapital, än hvad det är att kunna dölja en fastighets verkliga

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)

värde. Och detta är en så väsentlig skilnad, så att jag icke kan ställa dessa på samma nivå, åtminstone icke så länge, som man icke har en allmän inkomstskatt. Få vi en sådan införd, så att äfven fastighet kommer att erlägga inkomstskatt i stället för fastighetsbevilning, då anser jag tiden vara inne att tänka på deklara-tionsskyldighet, äfven hvad angår jordbruksfastighet, men intill dess kan jag icke vara med derom. Jag tror äfven, att sådan inkomstskatt eger rum i de länder, der obligatorisk själfdeklaration blifvit införd. Dessutom föreställer jag mig, att det är mycket lättare för taxeringsmyndigheterna att få reda på värdet å jordbruksfastigheter än å andra beskattningsföremål. Ty dessa fastigheter byta ofta om egare, och då har man lätt tillgång till köpeafhandlingar, som visa köpe-skillingens belopp, hvori man således kan få en väsentlig ledning för taxeringsvärdets bestämmande. Jag tror därför icke, man kan säga, att det är lika mycket af behovet påkalladt att införa deklara-tionsskyldighet med afseende å jordbruksfastighet som med afseende å inkomst.

Nu kan man visserligen säga, att detta gäller ock om »annan fastighet». Jag skall icke neka till det, men hvarför jag för min del var med om att taga med äfven »annan fastighet» under deklara-tionsskyldigheten, var därför, att det är lättare och möjligare att åstadkomma uppgifter rörande »annan fastighet», än hvad det är beträffande jordbruksfastighet.

Man har också sagt, att de belopp äro alltför små, som utskottet här har föreslagit såsom gräns, då deklaration af inkomst skulle åläggas.

Det är yrkadt här utaf åtskilliga reservanter, att dessa belopp skulle höjas, nemligen af herr Fredholm, att fastighetssumman skulle höjas ifrån af utskottet föreslagna 10,000 kronor till 50,000 kronor, och att »annan skattskyldig, som under nästföregående år uppskattats för eller åtnjutit inkomst af kapital eller af arbete eller af begge gemensamt, uppgående till minst 4,000 kronor», skulle vara deklara-tionsskyldig. Jag kan icke för min del vara med om detta, och om jag ser äfven på de föregående komitéernas förslag, hafva deras belopp varit ändå lägre, än hvad utskottet nu har föreslagit.

Man kan se den här saken äfven ifrån flera synpunkter. Om man ser den endast ifrån storstadssynpunkt, kan man må hända invända, att ett sådant inkomstbelopp som 4,000 kronor anses vara ganska lågt. Men om man ser den ifrån landsortssynpunkt, och jag särskildt tager hänsyn till det kapital, som en sådan inkomst, beräknad efter 4 procent, representerar, kommer jag till ett kapital-belopp af 100,000 kronor. Huru många, tro herrarne, man skulle träffa på i landsortskommuner, som skulle komma under denna rubrik? Jag tror, det skulle blifva ganska få, om ens någon.

Så har man sagt — det framhölls särskildt af herr Fredholm — att dessa små skattebelopp betyda så litet, den inkomst, staten har deraf, betyder så litet. Men jag har icke kunnat se frågan bara ifrån statens synpunkt, utan så länge, som vi hafva den kommunala beskattningen byggd på bevillningen, så berör det äfven kommunerna. Och det är äfven med hänsyn härtill, som jag icke kunnat vara med

om att sätta beloppet högre, än hvad utskottet föreslagit. Det drabbar ändå icke kapitalisten, förrän han har 25,000 kronor i kapital, och när en person har så stort kapital, anser jag, det icke skulle vara någon egentlig olägenhet och tunga för honom att vara deklarations-skyldig. Afvenså, när en person har 2,000 kronors årlig inkomst af annat än kapital, anses det, hvad landsbygden beträffar, vara en ganska väsentlig inkomst. Och jag tror, att om landsbygden skall få någon vidare nytta af denna deklaration med afseende på sina kommunala utskylder, så är det nödvändigt, enligt mitt förmenande, att sätta beloppet till det, som utskottet föreslagit.

Sedan har det såsom skäl för att höja beloppet anförts, att det skulle väcka en sådan ovilja ibland dessa små inkomsttagare att sätta beloppet såsom af utskottet föreslagits, och man har då åberopat sig på, att i Preussen man har satt beloppet till 3,000 mark.

Jag vet icke, om man kan jemföra våra förhållanden med Preussens. Jag tror, att storkapitalet måhända är mera representeradt der, än hvad det är hos oss, och då anser jag den jemförelsen icke gerna kunna hålla streck. Dessutom har man trott, att om man nu skulle börja med dessa större inkomsttagare och sedan gå ner till de lägre, skulle det gå lättare att få igenom förslaget. Detta resonnement kan jag icke förstå. Ty skall det nu väcka en sådan ovilja att ålägga dessa mindre inkomsttagare, som hafva mellan 1 å 2,000 kronors inkomst, deklarationsskyldighet, då förstår jag icke, huru det skulle kunna väcka mindre ovilja, om man först ålägger de större inkomsttagarne deklarationsskyldighet, och det derigenom visar sig, att man vinner kännedom om, huru det varit möjligt för dem att undansnilla en del af sina inkomster, och huru detta skulle verka fördelaktigt på de mindre inkomsttagarne, så att de sedan lättare skulle underkasta sig deklarationsskyldigheten, sedan de sett dessa exempel. Snarare tvärt om.

Emellertid har man äfven anført, att det här är en så obetydlig förändring, en så obetydlig förbättring, att det vore skäl att afslå alltsammans, till dess man finge en fullständig revision af bevillningsförordningen. Ja, det kan man ju göra, om man så vill. Jag har dock för min del ansett, att deklarationsskyldighets införande icke har något sammanhang med en fullständig reform af bevillningsstadgan, utan att det mycket väl kan ske särskildt för sig. Och jag anser det vara skäl i att göra en början med detta, alldenstund man sett, huru svårt det är att kunna få fram och vinna enighet för ett mera genomgripande förslag. Det har visat sig, huru olika meningar det varit i de komitéer, som arbetat här, och det kommer sannolikt att visa sig, äfven inom Riksdagen, att meningarna blifva ganska delade. Derfor har jag trott, att det skulle kunna gå lättare att komma till ett lyckligt resultat med detta på de partiella reformernas väg, och derfor har jag ansett en början kunna ske med det nu föreslagna, nemligen deklarationspligtens införande.

Sedan kan man visserligen klandra utskottet för, att det icke kommit med ett mera fullständigt förslag. Det har naturligtvis utskottet icke varit förhindradt att göra, alldenstund det förelegat motioner i detta ämne. Men då den kongl. propositionen kom utskottet

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

till handa så sent som i slutet af februari månad, och utskottet naturligtvis icke dessförinnan kunde företaga några åtgärder med en motion, som då var aflemnad, enär man väntade den kongl. propositionen, har det varit omöjligt för utskottet att på den tid, som stått utskottet till buds, kunna vidtaga erforderliga förarbeten för en så genomgripande reform, som det skulle vara att skapa en helt och hållet ny bevillningsförordning.

Jag tror heller icke, att man genom att antaga detta förslag om själfdeklaration skall försvåra reformens genomförande framdeles. Såsom vi veta, har Riksdagen nu i år beslutit en skrivelse till Kongl. Maj:t med begäran om en utredning angående skiljande af den kommunala beskattningen från bevillningen till staten. Och jag tager för alldeles gifvet, att, när förslag derom en gång kommer från Kongl. Maj:t, det också samtidigt bör komma ett förslag om en fullständig revision af bevillningsförordningen. Till dess tror jag icke, att det är möjligt, att man kan vidtaga några ytterligare åtgärder på detta område.

På grund af hvad jag nu haft äran anföra, skall jag be att för närvarande få yrka bifall till den nu föredragna paragrafen.

Herrar *Lundström* och *Söderberg* instämde häruti.

Herr Bromée: Herr talman, mine herrar! Ute i landet, särskildt i Norrland och min hembygd, har det länge uttalats behovet af en ny bevillningsförordning, genom hvilken rättvisa i beskattningen kunde åstadkommas. Missnöje med det sätt, hvarpå beskattningen af de stora rikedomarne och den stora inkomsten hittills skett, har oförtydligt gifvit sig till känna. Särskildt hafva orättvisorna med beskattningen af den stora skogsrörelse, som pågår i Norrland, varit föremål för missnöje. Det har nemligen icke blott ansetts och erkänts ute i landet, utan äfven här vid Riksdagen flere gånger uttalats i motioner och annorledes, att denna rörelse, denna nästan största gren af all handelsrörelse i vårt land, icke kunnat rättvist beskattas.

Vid 1890 års riksdag erkände också denna kammare, genom att bifalla en motion, som åsyftade ändring i 8 och 12 §§ i gällande bevillningsförordning, att beskattningen af skogsrörelsen ingalunda var tillfredsställande. Med anledning af dylika uttalanden och med anledning af denna kammares beslut tillsatte också Kongl. Maj:t samma år en komité för att utarbета förslag till ny bevillningsförordning, särskildt med afseende på denna vigtiga rörelsegren, skogsrörelsen. Komitén afgaf sitt betänkande den 1 maj 1891, och denna komité fann, att de öfverklagade förhållandena borde rättas, och hemställde särskildt i 8 och 12 §§ af sitt förslag, att idkare af skogsrörelse, som i 8 mom. 2 punkten omförmäldes, skulle beskattas för inkomst deraf, der skogsområdet vore beläget.

Efter det denna komité aflemnat sitt förslag, tillsatte Kongl. Maj:t en ny komité för att ännu bättre skärskåda förhållandena och utarbета förslag till bättre beskattning, förutom i andra delar, af skogsrörelsen och afhjelpande af öfverklagade missförhållanden i andra hänseenden. Denna komité afgaf, som känt, sitt utlåtande den 2

november 1894, och äfven denna komité ansåg, hvad särskildt skogsrörelsen vidkommer, att förordningen borde ändras så, att rörelsen kunde beskattas för verkliga inkomsten deraf. Och denna beskattning ansåg äfven denna komité böra ske, der den egentliga skogsrörelsen bedrefves och icke endast på den ort, der förädlingen af trävarorna skedde. Denna komités utlåtande var i öfrigt mycket vidtomfattande och tog i allt mera hänsyn till det uttalade missnöjet, än den föregående komitén gjort.

Ilärförutom uttalades vid urtima riksdagen år 1892 från statsrådsbänken, då härordningsförslaget var före, att man icke skulle frukta för de stora kostnader, detta förslag ådroge oss, utan att man snart skulle få förslag till ny bevillningsförordning, genom hvilken man skulle komma till en rättvisare beskattning, vid hvilken hvar och en skulle få betala efter sin förmåga, d. v. s. rikedom och den stora inkomsten skulle uppsökas. Man fick nästan på hand, att en progressiv beskattning skulle införas.

Efter alla dessa uttalanden, efter båda komitéernas och denna kammares och från regeringsbänken gjorda uttalanden har man väl med fog kunnat vänta, att ett mera genomgripande och ett särskildt i de öfverklagade och särskildt påpekade delarne af bevillningsförordningen mera genomgripande och i detalj gående förslag skulle hafva framkommit. Men man söker här verkligen förgäfvades efter något, som kan lända till rättelse af ens de största och mest i ögonen fallande orättvisor.

Det har sagts af en talare på elfsborgsbänken, att skogsrörelsen nästan omöjlig kan rättvist beskattas. Ja, det är sorgligt, att en sådan uppfattning kan göra sig gällande. Jag tänkte, att talaren skulle nöja sig med att säga, att det är mycket svårt eller åtminstone icke lätt att få en rättvis beskattning af skogsrörelsen. Men då han framhöll, att det är omöjligt, kan jag icke annat än inlägga min gensaga mot honom. Han anförde som exempel: om någon köpt skogsafverkningsrätt på 20 år och efter 15 år sålde skogen, huru skulle man då kunna beskatta innehafvaren eller egaren för inkomst? Och vidare anförde han, att i allmänhet det betalas fullt ut hvad skogen är värd, så att det egentligen icke blir någon inkomst. Ja, på det vill jag svara, att jag tänkt mig, att, om man fått in en rättvisare beskattningsnorm i bevillningsförordningen äfven för skogsrörelsen, man visst icke skulle beskatta skogsrörelse förr, än det kunnat visas, att den lemnat någon inkomst.

Det har förut i Riksdagen uttalats önskvärdheten af och nu föreligger från Kongl. Maj:t förslag om att ålägga själfdeklaration. Om en lag komme till stånd, som ålägger inkomsttagare själfdeklaration, är det väl gifvet, att det skulle underlätta mycket, äfven när det gälde att få reda på en skogsegares eller ett trävarubolags inkomster. Jag medgifver, att detta varit svårt hittills, men det har icke varit svårare, om idkare af skogsrörelsen skulle hafva taxerats för inkomst å den ort, der rörelsen bedrifves, än det måste vara för taxeringsmyndighet, som skall taxera den å den ort, der förädlingen af varan sker. Taxeringsmyndigheterna i förädlingsorten hafva ingen kännedom om den inkomst, sågverksegaren har å afverkningsorten,

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)

å den ort, der skogsrörelsen bedrivs. Jag är öfvertygad om, att trävaruhandlande, de må bo i Stockholm eller Göteborg, ingalunda kunna af taxeringsmyndigheterna der rättvist beskattas för den rörelse de bedriva t. ex. i Vesternorrlands, Jemtlands eller Vesterbottens län. Det kan icke gerna vara möjligt, att de kunna blifva rättvist beskattade af myndigheter, som icke alls känna till, hvilken inkomst de haft. Om myndigheterna skola alldeles på måfå välja en summa, kunna de lika väl beskatta för högt som för lågt.

Nå, för att nu återgå till det exempel, som talaren på elfsborgsbänken anförde, om skogen såldes efter 15 år och det ej blifvit någon inkomst, ja, då är det väl alldeles gifvet, att man icke skall beskatta den trävaruhandlande, som egt skogen under dessa 15 år, för någon inkomst, då han icke fått någon. Men han har fört böcker under tiden, och om än deraf framgår, att han icke tjänat något under första, femte, tionde eller kanske till och med femtonde året, men, då han sålde skogen eller virket derifrån under det femtonde året, och om han då började att få vinst på affären, skall han uppgifva denna sin inkomst och därför taxeras. Jag anser, att det sålunda väl ej kan vara omöjligt att få en rättvis beskattning äfven på skogsrörelsen. Man pålägger trävaruhandlanden bevillning för inkomst, just det år, han haft inkomst, och ej något annat år. Har han något år ej haft inkomst af sin skogsrörelse, skall han naturligtvis ej erlagga någon bevillning därför.

Samme talare ordade äfven om, att värdet vore svårt att bestämma, och att man väl i alla fall måste afräkna de utlägg, som gjorts till köpesumma med flere omkostnader. Ja, det är ju alldeles gifvet för dem, som sett, huru det tillgår med skogsrörelsen och bokföringen af densamma, och vill erkänna huru det är, att den, som driver affärer i skogsrörelsen, i sitt debet upptager köpesumman för skogen; han tager vidare upp i debet hela afverkningsskostnaden för hvarje år, han tager upp i debet allt, hvad han kostar på för rensning af vattendrag, som går från skogen till närmaste allmänna vattendrag; han tar i debet äfven upp kostnaderna för anläggning af afverkningssvägar m. m. Men i kredit tager han för hvarje år upp värdet å det antal timmerstockar, som afverkas och föras till närmaste vattendrag; och om han för riktigt, tar han upp dem till det pris, som gäller vid försäljning af virke på det vattendraget. På det sättet ser hvarje trävaruhandlare för hvarenda skog, han eger — den må ligga i det ena länet eller det andra — om affären med sjelfva skogen burit sig, om han fått inkomst på skogen eller förlorat på den. Under sådana förhållanden, och då jag kan försäkra, att böckerna föras så för hvarenda skog — kunna herrarne då ändock anse det rättvist, att beskattningen af trävarubolagen för sjelfva afverkningen icke skall ske å den ort, der afverkningen eger rum. Det är icke små summor, som gått från både stat och kommun genom de missförhållanden, som på detta område gjort sig gällande, allt sedan denna rörelse kom till stånd. Särskildt de kommuner, der stor skogsrörelse drifvits, men som icke fått ett enda öre i kommunalskatt af denna rörelse, hafva blifvit mest lidande. Alla dessa kommuner få

endast mottaga en stor del utslitna och förderfvade arbetare och deras barn att underhålla.

Utskottet har, bland annat, sagt, att min med fleres motion kommit in så sent, att utskottet icke hunnit behandla en så vidlyftig fråga som den här nämnda. Ja, det kan utskottet i viss mån ha rätt i att säga; men jag vill derpå svara endast det, att min med fleres motion var föranledd af Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen. Denna proposition inkom till Riksdagen den 6 sistlidne mars, och vår motion kom in så tidigt, att den kom till bevillningsutskottet, innan utskottet ens börjat det ringaste behandla den kongl. propositionen.

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

Som jag nämnde, har man i denna fråga ett flertal komitéers och myndigheters uttalanden att bygga på, och då jag nämner myndigheter, kommer jag i håg, att detta sista komitébetänkande af den 2 november 1894 varit utställt för yttranden af, bland annat, Konungens befallningshafvande i rikets samtliga län. Jag har visserligen icke sett, hvad Konungens befallningshafvande i mellersta och södra Sveriges län yttrat, men jag har sett efter, hvad Konungens befallningshafvande i de norrländska länen, hos hvilka jag förmodade den största sakkännedomen vis-à-vis skogsrörelsen vara att finna, haft att säga om de föreslagna ändringarne i beskattningen af skogsrörelsen; och jag har icke funnit, att en enda af dessa norrländska myndigheter sagt dem vara olämpliga, utan de hafva samtliga godkänt dem, somliga utan att säga något och somliga under uttryckande af sitt gillande af de ändringar, som voro föreslagna. — Efter alla dessa komitéers och myndigheters uttalanden, hade man nu, såsom jag nämnde, väntat att få ett förslag, som toge hänsyn till och åstadkomme rättelser i de djupt och vidt ingripande missförhållanden, som i fråga om skogsrörelsen varit rådande och gjort, att man ej kunnat beskatta denna den största och rikaste inkomsten af kapital eller rörelse för att, såsom det utlofvats, betäcka statens utgifter med direkta skatter och få dessa lagda, der bärkraften är störst. Då emellertid detta saknas i det föreliggande förslaget, kan jag, herr talman, för närvarande icke annat än yrka afslag å såväl den kongl. propositionen som bevillningsutskottets betänkande i den nu föredragna paragrafen. Skulle jag sättas i valet och qvalet vid en eventuel votering, ber jag att få ge till kännas, att jag i sådant fall helst kommer att sluta mig till herr Fredholms reservation.

Med herr Bromée förenade sig herrar *Eriksson* i Qväcklingen, *Emthén*, *Nordin* i Sättna och *Nordin* i Hammerdal.

Herr Berndes: Om själfdeklaration nu skall införas, ber jag för min del att få ge till kännas, att jag icke kan gå med på vare sig Kongl. Maj:ts eller utskottets förslag. Meningen med denna själfdeklaration skulle ju vara att upplysa beskattningsmyndigheterna om något, som de icke förut veta eller veta endast ofullständigt. Nu har man ju i följd af beskattningssättet här att skilja på två arter beskattningsföremål — fastighet och inkomst. Gå vi då till fastigheterna, så har utskottet helt och hållet uteslutit jordbruksfastighet.

Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)

Visserligen kan man väl i allmänhet säga, att fastigheternas värden, såväl i stad som på landet, äro ganska väl kända för bevillningsberedningarna; det skall väl icke gerna kunna hända, att icke beredningen i allmänhet vet, hvad den eller den egendomen är värd, hvad sista försäljningspriset å densamma varit o. s. v. Man skulle därför, såsom ock utskottet gjort, kunna säga, att i fråga om fastigheter behöfves ej någon vidare upplysning.

Men man kan ju dock tänka sig, att i fråga om större egendomar inträffat betydande förändringar, hvarom medlemmarne af bevillningsberedning äro okunniga; och på denna grund, samt äfven på grund deraf, att det väckt någon ovilja, att fastighetsegarne skulle vara befriade från sjelfdeklaration, då inkomsttagarna icke äro det, skulle jag vilja yrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag härutinnan, men med den ändring, att siffran å taxeringsvärdet höjes från 5,000 till 20,000.

Hvad beträffar utskottets förslag att från deklaration undantaga jordbruksfastighet, men icke »annan fastighet,» så synas de skäl, som härför anförts, vara ganska svaga.

I fråga sedan om beskattningen af inkomst, så går regeringens förslag ut på, att deklarationsskyldighet åligger den, som har 1,000 kronors inkomst af kapital. Jag vet verkligen icke, hvad kapitalet gjort för ondt, eller hvad fel man kan finna deri, att folk genom sparsamhet och arbetsamhet söker skaffa sig ett kapital, eftersom man ju ibland till och med föreslagit, att inkomst af kapital skall beskattas 50 procent högre än annan inkomst. Här är visserligen icke fråga om någon beskattning, utan blott om skyldighet att lemna uppgift om sin inkomst. Är emellertid meningen med denna sjelfdeklaration att få någon verklig upplysning om skatteförmågan, så vinnes ej målet genom det föreslagna stadgandet. Ty det kan ju hända, att en person har 500 till 1,000 kronors inkomst af kapital, men lefver upp 10,000 å 15,000 kronor; och hvarifrån han får det öfriga, veta icke taxeringsmyndigheterna — det kan ju vara inkomst af aktier, som han icke skattar för, eller af arbete. Taxeringsmyndigheterna ha ju blott de upplysningar, de fått.

Hvad utskottets förslag beträffar, så har ju först och främst ett af momenten i Kongl. Maj:ts förslag af utskottet delats i tre moment. Nu tycker jag icke om dylika uppdelningar, eller att man får för mycket bestämmelser; det är tillräckligt besvärligt ändå för ordförande och medlemmar i bevillningsberedningarna, utan att saken inkränglas vidare.

Hvad förslaget i sak beträffar, så frågar jag: hvad finnes det för grund till, att de, som ha 1,000 kronor i inkomst af kapital, skola deklarerat, men de, som ha inkomst af arbete eller af kapital och arbete, icke skola deklarerat, förrän de komma upp till en inkomst af 2,000 kronor.

Denna skillnad är ju alldeles godtycklig — för att nu icke tala om, att utskottet i samband med inkomst af kapital ställt äfven inkomst af arrende för fastighet. Det är icke mycket konsekvens i detta. I första momentet undantages all jordbruksfastighet, men så stadgas här, att den, som af arrende för fastighet har en inkomst af

1,000 kronor, skall deklarerat. Hvad ha beskattningsmyndigheterna att göra med, om man brukar sin fastighet själf eller arrenderar ut hela egendomen eller en del af den — det kan jag icke finna.

Jag skulle därför vilja föreslå, att den skattskyldige, som åtnjuter 2,000 kronors inkomst af hvad slag som helst, med undantag för inkomst af fastighet, skall vara skyldig att deklarerat. Man kan ju tycka, att äfven detta är en godtyckligt vald siffra. Herr Fredholm har föreslagit 4,000 kronor, och han har därför framlagt positiva motiv — ganska goda skäl för öfrigt. Jag har emellertid för mitt förslag endast det att åberopa, att, om man rättar sig efter utlandet, der deklarationen redan är införd, i Preussens deklarationsgränsen satts till 3,000 mark. Detta motsvarar 2,700 kronor; och jag tror nästan, att 2,700 kronor i Tyskland svara mot 2,000 kronor här i landet. Åtminstone tycker jag, att man icke bör gå så högt som till 4,000 kronor, ehuru jag erkänner, att ju skäl framlagts för denna siffra.

Jag skulle därför, herr talman, vilja föreslå, att första momentet får samma lydelse som i regeringens förslag, men med ändring af summan, så att det skulle lyda:

a) egare af fastighet eller sådan innehafvare deraf, som i 2 § omförmäles, så vida för nästföregående år taxeringsvärde af minst 20,000 kronor varit fastigheten åsatt;

I mom. b) har jag icke någon afvikande åsigt mot regeringens förslag, utan lemnar det momentet oförändradt.

Mom. c) skulle lyda:

»annan skattskyldig, som under nästföregående år uppskattats till eller åtnjutit minst 2,000 kronors annan inkomst än af fastighet eller enligt lag är pliktig att föra handelsböcker.»

Jag behåller denna sista bestämmelse, att den, som är pliktig att föra handelsböcker, äfven skall deklarerat, om han än har aldrig så liten inkomst. Då han är skyldig att föra handelsböcker och i vissa fall äfven att förevisa dem, bör han äfven kunna anmäla, hvilken inkomst han haft. Till dem, som äro skyldiga att föra handelsböcker, höra ju äfven dessa små handlande både i städerna och på landet, som icke kunna föra böcker och i många fall icke föra dem. Men handla och vandla kunna de i många fall till ortens skada; och så råka de i cession, och det blir fästning af. Det är för att få kontroll på dem, som jag vill ha kvar denna bestämmelse.

Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till dessa mina förslag.

Herr friherre von Schwerin: Det är en känd sak, att, när det är fråga om att ändra skattelagstiftningen eller deri införa nya principer, meningarne bryta sig högt. Kongl. Maj:ts här föreliggande proposition afser i viss mån en ändring af det bestående och, såsom somliga säga, införandet af en ny princip. Men det vill jag från första början be herrarne observera, att här icke är fråga om att införa något nytt i vår skattelagstiftning, ty der finnes i viss mån redan en själfdeklaration; och klart är, att huru beslutet om dessa förändringar nu än utfaller, drifvas vi framdeles med nödvändighet till en utvidgning af själfdeklarationsprincipen, såsom skett i många andra länder.

Nu kom, som herrarne veta, denna kongl. proposition något

Angående
förslag till
ny bevil-
lings-
förordning.
(Forts.)

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

sent; och det är klart, att likasom man såväl utom som inom Riksdagen och i komitéerna sett meningarne vara mycket delade i denna sak, så har detta ock varit fallet inom utskottet. Och jag får säga, att det enda, som man tvärt kunnat enas om, varit att afslå det hela, i synnerhet sedan det förhållandet tillkom, att Riksdagens båda kamrar enades om en skrifvelse till Kongl. Maj:t för att få utredning om och eventuellt förslag till ett särskiljande af skatterna till kommun och stat. Just den omständigheten, att dessa skatter varit och fortfarande äro förenade här i Sverige, har man sett utgöra en ständigt återkommande stötesten för alla ändringar i vårt beskattningssystem.

Åtminstone ansåg jag för min del, att utskottet just häri kunde hafva ett godt skäl att afslå förslaget. Men då utskottet ej ville göra det, så var det därför, att utskottet ville genom att i år få i hop ett förslag gifva Riksdagen tillfälle att diskutera ämnet och dervid eventuellt gifva någon ledning för blifvande ändringsförslag. För min del är jag också alldeles öfvertygad, att, som Kongl. Maj:t i sådant afseende fått en skrifvelse från Riksdagen, Kongl. Maj:t kommer att göra allt möjligt och sitt bästa för att få en grundlig utredning af alla dessa förslag, så att vi ändtligen kunna komma till ett ordnande af vår skattelagstiftning, hvilket är i högsta grad af behovet påkalladt.

Under sådana förhållanden må herrarne medgifva, att det naturligtvis var omöjligt för utskottet att för det första komma till något enigt förslag och för det andra komma till något förslag, som tillfredsstälde det stora flertalet. Det är kanske svårt till och med att åstadkomma ett förslag, som helt och hållet tillfredsställer någon enda. För att nu få något förslag, blef det kompromiss från alla håll, särskildt rörande detta, som handlar om själfdeklarationen. Kärnpunkten deri är, att utskottet uteslutit själfdeklaration för egare af jordbruksfastighet, och jag skall be att få yttra några ord härom, trots att herr Göransson i Åsen ganska noggrant och korrekt utredt denna fråga.

Man har från vissa håll beskylt jordbrukarne för egoism, därför att de velat undandraga sig denna deklarationsskyldighet. Nej! mine herrar, så var ej fallet åtminstone med jordbrukarne inom bevillningsutskottet, utan det var egentligen två andra skäl, som orsakade, att man slutligen lät bestämmelsen om denna deklarationsskyldighet utgå. Det ena af dessa skäl var, att det med hänsyn till karteförhållanden och andra dylika förhållanden här i landet var alldeles omöjligt för en mängd jordbrukare, särskildt uppåt landet, att lemna något så när tillförlitliga uppgifter. Jag skulle dock för min del ändock ej varit rädd för att medtaga ifrågavarande bestämmelse, ty jag anser, att en jordbrukare, som ej har kartor, mycket väl i sin själfdeklaration kan förklara, att han kan ej lemna några uppgifter, emedan han saknar kartor. Jag tror således, att det ej varit farligt att bestämma själfdeklaration äfven för jordbrukarne, men när en del utskottsledamöter höll på, att man ej borde ålägga någon något, som vore outförbart, så böjde man sig för det skälet och lät saken falla.

Jag tror vidare, att det i verkligheten betyder ofantligt litet, om denna själfdeklaration hade fått stå qvar. Jag anser nemligen, att

den ej hade medfört någon vidare praktisk nytta, ty hvad tro herrarne. att den praktiska behållningen hade blifvit vid bevillningsberedningarnas sammanträden af alla dessa uppgifter, som man lemnat in, skrifna på olika sätt, efter olika grunder och med olika stilar af hvarje jordbrukare, som hade fastighet till 5,000 kronors taxeringsvärde? Jag ber herrarne betänka, hvad man i bevillningsberedningarna skulle göra med hela den högen. Jag tror, som sagdt, icke, att det blefve någon praktisk nytta dermed. Det, som är lättast och bäst att få reda på i bevillningsberedningarna, är hemmanens verkliga värde, ty detta hafva grannar och vänner nog reda på, och det letar sig nog fram.

Men jag erkänner dock villigt, att det ej ser bra ut, att i bevillningsförordningen deklarationsskyldigheten för jordbrukarne har bortfallit. Jag medgifver, att jag ej alls skulle hafva något emot den, och jag är öfvertygad om att vi nog i en framtid komma att införa den; men på samma gång ber jag ännu en gång att få upprepa, att den praktiska nyttan af att ålägga dessa medborgare själfdeklaration, då det här i Sverige saknas katastersystem, icke kan blifva synnerligen stor.

Under sådana förhållanden skall jag be att få yrka bifall till utskottets förslag.

Friherre Bonde: Den senaste ärade talaren, representanten för Frosta härads, har, såsom vi hört, yrkat bifall till utskottets hemställan. Men jag måste beklaga det ärade bevillningsutskottet, därför att det ej fått någon varmare och ifrigare förespråkare än den siste talaren, ty denne medgaf ju, att utskottet hade mycket svaga skäl för sitt förslag. Mig föreföll det först, som om hans anförande egentligen skulle gå ut på att bemöta utskottet, hvars förslag i den föreliggande punkten han medgaf vara ett olyckligt foster af något slags kompromiss, nemligen en kompromiss mellan sådana, som hade den ståndpunkten, att de ej ville någonting alls.

Han erkände, att det såg mycket illa ut att här undandraga jordbrukarne från denna själfdeklaration, och deri gifver jag honom rätt. Men innan jag vidare ingår på själfva hufvudfrågan eller denna § 14, skall jag yttra mig något om förslaget i dess helhet.

Herr Restadius hade rätt, då han sade, att många önskningsmål under senare tider blifvit uttalade rörande ändring af våra beskattningstörhållanden. Dessa önskningsmål hade till och med tagit form af, som man kan säga, rättvisa kraf. Under de förhållanden, som rådt i vårt land under de senare åren i fråga om beskattningen, har svenska folket fordrat, att bevillningsförordningen ställes på en rättvis grund, och att beskattningen må träffa rättvisare, än den hittills har gjort. Man känner sig i sanning något besviken i sina förhoppningar härvidlag, och man måste medgifva, att det svar på de framtälda krafven, som ter sig i den kongl. propositionen, är högst otillfredställande. Ja, man finner nästan alls ingenting af allt hvad man hade tänkt och hoppats. Man skulle därför — jag erkänner det mycket väl — i likhet med herr Bromée och många annan här i kammaren, som troligen dela denna åsigt, vara hagd att säga, att

Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)

när vi ej alls få, hvad vi vilja hafva, är det bäst att afstå alltsammans.

Här var en talare — jag tror, att det var den förste talaren — som yttrade, att vi skola akta oss att taga detta förslag, ty gjorde vi det, skulle vi angifva, att vi ej önskade några vidare reformer. Ja, man kan ju ställa sig på denna, om man så vill kalla den, nihilistiska ståndpunkt. Men jag tror, att, om man ock ej får *allt* hvad man önskar, man ej dock bör kasta bort hvad som kan vara godt och lämpligt i detta förslag. Det sades, såsom jag vill minnas, af någon talare, att denna själfdeklaration skulle vara en hörnsten till en ny systembyggnad för beskattningen, men att, när vi ej finge byggnaden, vi ej heller behöfde hörnstenen. Jag tror dock icke, att denne talare hade fullkomligt rätt i detta sitt påstående, ty min åsigt är, att, om man fått tag i hörnstenen, det är bäst att hålla på den, så att man, när byggnaden skall uppföras, har någon grund att lägga den på.

Herr Fredholm yttrade, att man får vara ytterst försiktig, när man ger sig in på denna nya princip, så att man ej afskräcker allt för många från att gå in på denna själfdeklaration eller denna ej kommer att te sig allt för afskräckande. Han ville därför gå ganska lamt och försiktigt till väga. Jag tror emellertid ej, att det i verkligheten är så farligt att låta folk i allmänhet få känna, hvad själfdeklaration är, i fall verkligen meningen är, att vi skola gifva oss in på detta system. Och detta anser jag i likhet med flera föregående talare vara alldeles nödvändigt. Om man nu således fastslår det, så anser jag, att det är bäst att så godt först som sist nu göra en början dermed. Jag vill deri gifva friherre von Schwerin rätt, att det ej är en fullkomligt ny princip, som det här är fråga om att införa, ty det finnes redan i mer än ett fall i visst hänseende en viss grad af själfdeklaration. Men den form deraf, som föreligger både i Kongl. Maj:ts proposition och i utskottets förslag, är dock ny. Jag tror, att det är så godt att försöka den och dervid låta den verka något vidsträcktare, än herr Fredholm tänkt sig.

Att antaga utskottets förslag härvidlag kan jag ej på några villkor vara med om. Ty det är väl omotiveradt att, då det gäller en sak som denna, säga, att en viss klass af medborgare skall vara fritagen från densamma. Och jag tror, att detta är så mycket olämpligare och origtigare, som just den klass, hvilken skulle fritagas från denna skyldighet — i fall det nu är en så betungande skyldighet, hvilket jag betviflar — är den klass i samhället, som har majoritet inom Riksdagen. Det skulle ej se riktigt bra ut, såsom äfven någon nyss anmärkte, om Riksdagen beslöte något sådant.

Här har anförts en massa praktiska skäl mot deklarationsskyldighet för egare af jordbruksfastighet. Man har sålunda anført, att det är omöjligt att införa dylik skyldighet därför, att det ej fins kartor m. m.; och den siste talaren sade, att i synnerhet uppåt landet skulle det vara alldeles omöjligt för en jordegare att uppgifva sin areal, då han ej vore säker om dess storlek. Jag tror, att detta är ett fåvitskt och origtigt tal. Det torde i allmänhet vara högst få jordbrukare — i synnerhet om jordbruksfastighetens värde sättes högre, än Kongl. Maj:ts föreslagit, eller 5,000 kronor, och höjes till, såsom herr Berndes

ville, exempelvis 20,000 kronor — det torde, säger jag, vara högst få jordbrukare med en fastighet af 20,000 kronors värde, som ej ungefärligen kunna angifva den areal, de ha. Det är verkligen att hafva alltför laga begrepp om våra jordbrukares intelligens att ej tro dem, som bruka en så pass stor egendom, om att veta, huru mycket de bruka. Ja, det kan hända, att i fråga om skogsmark, hagmark och utmark de ej på tunnlandet kunna uppgifva arealen. Det är möjligt; men nog kan den, som brukar en så pass stor egendom som af 20,000 kronors värde, veta, huru mycket odlad mark, han har. Han vet ju, huru mycket han sår och skördar, och efter det kan han ungefärligen åtminstone få reda på arealens storlek.

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

Det är således nödvändigt, att, om denna sjelfdeklarationsprincip skall införas, man låter den gälla lika för alla klasser af medborgare i vårt land och ej, såsom jag nyss nämnde, undantager just den klass, som har majoritetet i Riksdagen.

Jag hade tänkt att föreslå några andra siffror än dem, som förut äro föreslagna, men alla siffror måste blifva fullkomligt godtyckligt valda. Jag erkänner visserligen, att herr Fredholm för sina siffror anfört statistiska uppgifter och andra talande skäl, men jag tror dock, att han gått för högt upp: 4,000 kronor i inkomst af kapital och arbete är i vårt land en för hög siffra, då den skall angifva gränsen för denna deklarationsskyldighet, och på samma sätt förhåller det sig med siffran 50,000 kronor såsom taxeringsvärde för fastighet. Man har visserligen anfört, att man i alla fall träffar en stor mängd beskattningsföremål med dessa siffror; men med den kännedom, jag har just om inkomstbeloppen på landsbygden, tror jag, att ett inkomstbelopp af 4,000 kronor der är för högt tilltaget, och att det är önskvärdt, att det sättes lägre, t. ex., såsom herr Berndes föreslagit, till 2,000 kronor, och instämmer jag i det fallet med honom.

Likaledes föreslår herr Berndes 20,000 kronors taxeringsvärde af fastighet såsom gränssiffra för deklarationsskyldigheten, hvilket synes mig möjligen vara en lämplig siffra därför, att det i en annan punkt är föreslaget, att den, som har inkomst af arrende för fastighet 1,000 kronor, skall vara deklarationsskyldig. Och hvarför skall då den ej ha deklarationsskyldighet, som brukar sin jord sjelf? Ty en egendom, som i arrende ger 1,000 kronor, bör vara värd ungefär 20,000 kronor.

Det vore ofantligt mycket att tillägga om förslaget i dess helhet och kanske äfven om denna deklarationsskyldighet; men då diskussionen troligtvis ändå kommer att blifva ganska lång och vidlyftig, vill jag ej längre upptaga kammarens tid, utan ber att få förena mig i herr Berndes yrkande.

Herr Bergendahl: I det föreliggande betänkandet uppgifves felaktigt, att jag skulle ha reserverat mig mot mom. c af den föreslagna 14 §, under det att min reservation i verkligheten afser mom. d. Detta moment innehåller, att »skattskyldig, som under nästföregående år uppskattats för eller åtnjutit minst 1,000 kronors inkomst af kapital eller i arrende för fastighet», skall vara »pliktig att aflemlna uppgift om sin inkomst. Det är orden »eller i arrende för fastighet»,

Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Förts.)

jag vill hafva borttagna. Jag anser, att här är en inkonsequens begången af utskottet, derutinnan att utskottet icke vill vara med om sjelfdeklaration för jordbruksfastigheter, men dock vill ålägga egaren att uppgifva sin arrendeinkomst, och detta är så mycket mera inkonsequent, som egaren icke kan beskattas för detta arrendebelopp. Att nu utskottet gjort så, är väl för att dessa uppgifter skulle tjena till ledning vid taxering af fastigheten, men då tycker jag, att utskottet icke borde ha angifvit något bestämdt belopp, ty skall uppgiften endast tjena till ledning för taxeringsmyndigheterna, hade man ju kunnat lika väl taga 800 kronor eller 900 kronor eller hvilket annat belopp som helst.

Hvad nu sjelfva den stora frågan om sjelfdeklarationen beträffar, så har jag biträdt utskottet i dess hemställan. Det har väl nu af många här framhållits såsom ett skäl för afslag, att sjelfdeklaration icke blifvit ålagd innehafvare af jordbruksfastigheter. Jag kan icke finna, att detta skäl är fullt giltigt, ty hvilken nytta skulle väl taxeringsmyndigheterna egentligen hafva af de uppgifter, som i detta hänseende skulle komma från fastighetsegarne, dessa uppgifter om areal m. m., som skulle vara till ledning för bedömande af fastigheternas värde? I bevillningsberedningarna sitta personer från orterna, fullt hemmastadda med fastigheternas beskaffenhet, och dessa komma nog hädanefter som hittills att taxeras efter mängden af kreatur, utsädes mängd och beskaffenhet m. m. Jag anser därför, att det är ett origtigt påstående, att det skulle vara så nödvändigt, att egare af jordbruksfastigheter skulle åläggas sjelfdeklaration, och jag tycker, att det skulle vara egendomligt af denna kammare, om den skulle afslå denna paragraf. Meningen är ju hufvudsakligen att komma åt kapitalet, så att egare af kapital skola komma till insigt om att de skola på ett korrektare sätt uppgifva sina inkomster häraf än hittills. Jag menar nu icke härmed, att motsatsen alltid varit förhållandet eller att så oftast skulle vara, men att förhållandet är, att många gånger ganska origtiga uppgifter lemnas, är ju faktiskt, och det är ju också detta förhållande, som legat till grund för den kongl. propositionen. Det är visserligen sant, att hvarje bevillningsberednings ordförande ju äfven nu har rätt att infordra uppgifter i detta hänseende, men, som man vet, följer intet ansvar, om dessa uppgifter icke äro rigtiga, och jag föreställer mig, att genom de ansvarsbestämmelser, som här skulle åtfölja sjelfdeklarationen, skulle kapitalisterna komma till insigt om att de hädanefter böra lemna noggrannare uppgifter. Jag har med hvad jag sagt velat tillkännagifva min afsigt att instämma med dem, som yrkat bifall till utskottets förslag i förvarande paragraf, med undantag af ofvannämnda ord »eller i arrende för fastighet», hvilka jag vill hafva bort.

Chefen för finansdepartementet, herr statsrådet Wersäll: Herr grefve och talman, mine herrar! Under diskussionen har antydts, att det resultat, till hvilket regeringen kommit i sin proposition, är skäligen magert, och att det är ett temligen tarfligt svar på urtima liksdagens yttrande. Hvad har då urtima liksdagen uttalat? Jo, urtima Riksdagen har sagt, att en revision af bevillningsförordningens

bestämmelser, i syfte att så väl i allmänhet öka deras effektivitet som ock att åvägabringa en mera likformig tillämpning af bevillningsförordningen samt särskildt på ett verksammare sätt, än för närvarande eger rum, träffa vissa inkomstarter, vore önskelig.

I förbigående ber jag att få erinra derom, att åtskilligt redan har gjorts med anledning af urtima Riksdagens uttalande. Jag ber att få erinra om stämpelskattens förhöjning, genom hvilken rätt betydliga belopp influtit till budgeten. Vidare ber jag att få erinra om, att betydande belopp tillkommit på de direkta skatternas väg genom tilläggsbevillningen, hvilken nu genom Riksdagens eget beslut har upphört, oaktadt Kongl. Maj:t föreslog dess fortvaro vid förra riksdagen.

Af Riksdagens yttrande har Kongl. Maj:t icke kunnat draga den slutsatsen, att Riksdagen har önskat en så fullständig omändring af våra skatter och andra förhållanden, som skulle innefattas i kommunalskattens skiljande från den allmänna bevillningen och bevillningens förvandling till en från detta samband frigjord inkomstskatt. Också har Kongl. Maj:t ansett sig böra inslå på andra vägar för att lösa skattefrågan.

Af motiveringen till den kongl. propositionen tror jag med tillräcklig tydlighet framgår, att hindret för genomförande af förändringar i vårt skatteväsende hufvudsakligen är att söka i sambandet mellan bevillningen och kommunalskatten. Det har visat sig, att så snart man försökt att i enlighet med Riksdagens uttalade önskan träffa vissa inkomstarter på ett verksammare sätt, så har man stött på svårigheter. Det har visat sig, att genom att slå in på den vägen och med bibehållande af den gamla skattegrunden skulle det uppstå en mängd ojemheter och orättvisor i beskattningen, som vore af ganska betänkelig art.

Hvad som komiterade och vederbörande myndigheter varit skäliggen ense om, är, att sjelfdeklaration borde införas. Och jag anser, att sjelfdeklaration äfven står i öfverensstämmelse med 1892 års urtima Riksdags skrifvelse. Ökad effektivitet och större likformighet i tillämpningen af bevillningsförordningens bestämmelser har ju 1892 års urtima Riksdags skrifvelse i första rummet angifvit såsom ändamålet med en revision af bevillningsförordningen. Men såsom det står i motiveringen till den kongl. propositionen, är hufvudsyftet med sjelfdeklarationens införande icke att tillföra statsverket ökade inkomster, utan att i görligaste mån öka möjligheten för en rättvis taxering; och icke mindre vid tillämpningen af nuvarande bevillningsförordning än äfven såsom grundval för vidare utveckling af beskattningslagstiftningen måste sjelfdeklarationen ega stor betydelse. Detta har ock varit skälet, hvarför Kongl. Maj:t föreslagit införandet af sjelfdeklaration. Huru långt ned på inkomstskalan och huru långt ned i fråga om värdet af fast egendom man bör gå vid bestämmandet af deklarationstväng, derom kunna naturligtvis meningarna vara delade och derom kan tvistas. Men hvad som synes mig, att man icke borde tvista om, det är, huruvida äfven jordbruksfastighet skall underkastas deklarationstväng. Jag tror i likhet med en ärad

*Angående
förslag till
ny bevillnings-
förordning.
(Forts.)*

Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)

talare på stockholmsbänken, att det är principvidrigt, att icke äfven dessa fastigheter åläggas deklaration.

Jag hyser — helt naturligt — den önskan, att Riksdagen måtte fatta ett sådant beslut, att deklaration måtte införas i bevillningsförrordningen, men jag säger tillika, att Riksdagens beslut må nu blifva det ena eller det andra, så mycket är dock, enligt mitt förmenande, med detta förslags framläggande vunnet, att en akt beträffande försöket att lösa skattefrågan härmed är avslutad och en ny akt torde få börja. Den akt, som jag anser avslutad, är försöket att lösa frågan på det gamla skattesystemets grund. Den utredning, som föregått propositionen, och propositionen sjelf, tror jag har framkallat innevarande Riksdags beslut om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående den kommunala beskattningens skiljande från bevillningen. En utredning i sådant syfte kommer naturligtvis med anledning af Riksdagens skrifvelse att företagas, och jag vågar hysa det hopp, att härmed ett steg är taget i rätt riktning, och då jag är öfvertygad om, att både Kongl. Maj:t och Riksdagen äro besjälade af en önskan att ernå ett mera rationellt beskattningssätt än det nuvarande, vågar jag hoppas, att äfven denna fråga slutligen skall få en efter våra förhållanden lyckligt lämpad lösning, äfven om den följd af frågans vikt och omfång kommer att taga sin vederbörliga tid.

Herr Zetterstrand: Herr talman, mine herrar! Jag har verkligen icke hunnit att fullständigt genomläsa det nu föreliggande digra betänkandet, än mindre medhunnit att i detalj granska dess många bestämmelser, men så mycket har jag dock af handlingarna inhemtat och så mycket har jag under denna diskussion erfarit, att jag kommit till den bestämda uppfattning, att vi gjorde klokast och handlade mest besinningsfullt, om vi såge tiden an i afvaktan på erhållande af ett mera genomgripande reformförslag och tills vidare bibehöll vår visserligen föråldrade, men dock bepröfvade bevillningsförrordning. På dessa skäl, herr talman, tager jag mig friheten att yrka afslag icke blott på den nu föredragna paragrafen, utan på förslaget i dess helhet.

Häruti instämde herrar *Hammarström, Darin* och *Thylander*

Herr friherre von Knorring: Herr talman, mine herrar! Till en början skall jag be att få erinra derom, att man från en viss fraktion i kammaren ofta hört förebräelser för att vi sedan år 1892 icke använt den direkta skattemetoden i den utsträckning, som bort ske, för att betäcka den förlust af statsinkomster, som uppkommit genom den då beslutade grundskatteafskrifningen. Visserligen hafva ännu icke grundskatterna blifvit afskrifna till sitt hela belopp, men de direkta skatter, som hittills blifvit beslutade, räcka dock icke till — det får man erkänna — att betäcka de redan afskrifna beloppen. Nu är genom det förslag, som här framlagts, tillfälle beredt att gå i den riktning, som man anser vara den lämpliga. Ty ingen lär väl vilja förneka, att om man införer sjelfdeklarationen, komma de direkta skatterna till staten derigenom att ökas. Man har derpå ett

tillförlitligt exempel från det land, der sjelfdeklarationen blef införd i början af detta decennium, nemligen Preussen. Herr statsrådet och chefen för finansdepartementet har äfven antydt i det anförande till statsrådsprotokollet, som finnes bilagdt den kongl. propositionen, att en ökning af statsinkomsterna skulle genom införandet af sjelfdeklaration försiggå i icke obetydlig mån. Vill man åter icke antaga sjelfdeklarationen, så bör man åtminstone icke sedan komma med förebräelser öfver, att något förslag ej blifvit framlagdt, hvarigenom statens inkomster kunna ökas på direkt skatteväg.

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

Det har blifvit sagdt — jag tror, det är af en af reservanterna — att sjelfdeklarationen egentligen hör till ett nytt skattesystem och att den borde bilda underlaget för detta. Det vore därför riktigast, menade han, att dröja med antagandet af denna princip, tills de nya skattelagarna blifva färdiga. Jag tror deremot, att det icke vore klokt att gå till väga på det sättet. Förutom att det mycket väl går för sig att lägga grunden för hvad som skall byggas en tid förut, så tror jag i följd af den erfarenhet, jag besitter — och liknande erfarenhet hafven I, mine herrar, nog allesammans — att det är mycket svårt att i Riksdagen genomdrifva kombinerade lagar. Det brukar gå vida lättare att styckevis genomföra de reformer, man önskar. Det är ju alldeles klart, att om i en ny skattelag det blefve bestämdt t. ex., att kapitalet skall skatta till staten i högre mån än nu, och om man då samtidigt ville införa sjelfdeklaration, så skulle motståndet mot dessa reformer blifva mycket starkare, då motståndarne till förslagen såge, att de genom antagandet af sjelfdeklarationen, så till sägandes, gäfv sig till pris för den högre beskattningen. Det är således klokare, tror jag, att antaga sjelfdeklarationen förut; motståndet mot den förhöjda beskattningen framdeles bör då icke blifva så starkt.

I den nuvarande bevillningsförordningen finnes, såsom vi veta, sjelfdeklaration föreskrifven endast för vissa bolag, nemligen sådana, som hafva stadfästelse af Kongl. Maj:t på sin bolagsordning. Men det fins också ett stadgande, som bestämmer, att embetsverk, styrelser och nämnda bolag hafva skyldighet att deklarerat med afseende å underlydande embetsmän och tjenstemän, ja, till och med arbetare. Här af synes, att deklarationssystemet, äfven om det ej är sjelfdeklaration, förekommer nu äfven med afseende på sådana, som äro mycket lågt beskattade.

För öfrigt hafva andra bolag och arbetsgifvare i allmänhet skyldighet att lemna uppgifter med afseende på sina underlydandes inkomster, i händelse sådana uppgifter påkallas. Jag kan därför ej finna någon anledning till att höja de siffror, som äro föreslagna af bevillningsutskottet i afseende å sjelfdeklaration af inkomst af kapital och arbete. Det vore tvärtom orättvisa — förefaller det mig — att höja dessa siffror, på samma gång man bibehölle skyldigheten för bolag att deklarerat i afseende å arbetare med så låg inkomst som ända ned till 500 kronor.

Jag skall nu bedja att få öfvergå till det föreliggande förslaget. Såsom herrarne se, är det nedtyngdt af en mängd reservationer. Men det är alldeles naturligt, att så skall vara fallet, när det är fråga om

Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)

ett förslag, som innehåller ett mycket stort antal paragrafer och dessutom behandlar ett flertal motioner. Jag tror dock, att man icke behöfver fästa synnerligt afseende vid en del af dessa reservationer. De viktigaste synas mig kunna indelas i två hufvudklasser. Den ena omfattar de 5 ledamöterna af Första Kammaren, som hafva reserverat sig angående utskottets hemställan, att jordbrukarne icke skola åläggas deklarationsskyldighet. Den andra klassen utgöres af reservationerna från herrar Fredholm och Collander.

Hvad nu jordbrukets fritagande från deklarationsskyldigheten beträffar, så anser jag, såsom herr statsrådet och chefen för finansdepartementet yttrade, att det är principvidrigt att föreslå, att jordbruket skall blifva alldeles befriadt i detta hänseende. Ja, det är principvidrigt! Men det förhåller sig med principen, att alla skola deklarera, på samma sätt som med skyldigheten att fullgöra värnpligten. Det åläggas såsom en allmänt medborgerlig skyldighet att fullgöra densamma, men en del måste dock befrias derifrån, i följd deraf att de icke *kunna* uppfylla den. Jag vill nu dermed ingalunda hafva sagt, att *alla* jordbrukare icke skulle kunna deklarera. Men jag vågar påstå, att en stor del af de *mindre* jordbrukarne icke kunna uppfylla denna skyldighet, helt enkelt af den orsaken, att de icke veta, huru stor areal de besitta. Jag har många gånger frågat en sådan: huru stort är det eller det gårdet? Och jag får alltid till svar: man kan så ut så och så mycket säd på det. — Nej, invänder jag, jag vill veta, huru många tunnland det innehåller — det vet jag icke, svarar han vanligen. Råder sådan okunnighet angående åkerjordens areal, bör kunskapen angående hag- och skogsmarkens areal vara än mindre. Huru skall man då kunna tillämpa Kongl. Maj:ts och dessa 5 reservanters förslag, att deklarationsskyldigheten skall åläggas alla jordbrukare med fastigheter af minst 5,000 kronors värde? Det heter visserligen i det formulär, som är fästadt såsom bibang vid Kongl. Maj:ts proposition, att de endast skola intyga på heder och samvete, *såvidt* de känna. Men då de icke känna några bestämda arealsiffror, kunna de ju icke intyga sådana på heder och samvete. Man bör nemligen beakta, att uppgifterna måste gå ut på visst bestämdt antal hektar af de olika egoslagen. Fordrades ej detta, betydde uppgiftsskyldigheten intet. Hvilka jordbrukare är det då, som böra kunna afgifva deklaration? Jo, sådana, som hafva sina gårdar uppmätta.

Då jag tror, att de, som ega jordbruksfastigheter med ett taxeringsvärde af 25,000 kronor och derutöfver, hafva sina gårdar uppmätta, vill jag därför föreslå denna siffra med afseende å jordbrukarnes deklarationsskyldighet, och det så mycket mer, som den motsvarar ett tusen kronors inkomst af kapital efter 4 procent.

Det finnes en annan anmärkning, som jag vill rigta mot utskottets förslag, ehuru den anmärkningen är mindre betydande. Det är en anmärkning mot skyldigheten att deklarera angående inkomst i arrende för fastighet. Det står nemligen, att man skall deklarera, när man har en inkomst i arrende af minst 1,000 kronor. Men såsom herrarne veta, beskattas icke sådan inkomst. Orsaken, hvarför

bestämmelsen är intagen, kan icke vara annan än den, att en sådan uppgift skall lända till ledning vid egendomens taxering. Under detta förhållande anser jag, att sådan inkomst bör deklarerar, huru liten den än är.

Herrarne Collander och Fredholm visa i sina reservationer missbelåtenhet med de siffror, som utskottet föreslår med afseende å deklaration af inkomst. Den ene af dem vill hafva 3,000 kronors inkomst bestämd såsom minimum och den andra 4,000.

Sannolikt hafva de begge reservanterna och jag en olika uppfattning angående sjelfdeklarationens ändamål. Jag fruktar, att dessa herrar hafva den åsigten, att sjelfdeklarationen bör införas för att, så att säga, komma åt de större förmögenheterna och högre inkomsterna. Jag har deremot den uppfattningen, att, oaktadt det nu nämnda är biändamål, hufvudändamålet är att skaffa rättvisa i beskattningen utesluter hela linien, d. v. s. att åstadkomma, att alla skatta efter den inkomst, som de verkligen hafva. Det är klart, att under sådant förhållande jag önskar sjelfdeklaration för lägre inkomster, än de anse lämpliga. Jag tror icke, att de siffror, som äro satta i utskottets förslag, äro för låga, och detta säger jag särskildt i samband med hvad jag yttrade i början af mitt anförande angående den deklaration, som embetsverk, styrelser och bolag hafva skyldighet att göra med afseende å sina underlydande.

Man har anført, att siffran 3,000 kronor eller 4,000 kronor — jag mins icke, hvilken af de ärade talarne det var, som yttrade det — kunde ej vara så olämplig, då man i Preussen ansett, att en inkomst, som går öfver 3,000 riksmark, är den minsta inkomst, som bör hafva deklarationsskyldighet. Men jag vill med afseende härå påpeka, att 3,000 riksmark äro nätt och jemnt motsvarande 2,700 kronor, svenskt mynt, så att skillnaden är icke så synnerligen stor mellan 2,000 kronor och 3,000 riksmark.

Vidare vill jag erinra om, att i Tyskland spelar denna siffra, 3,000 riksmark, samma roll i ett visst hänseende som 1,800 kronor hos oss. Det är nemligen så, att alla, som ej hafva större inkomst än 3,000 riksmark, hafva rättighet att få skatteafdrag på grund af åtskilliga skäl — många flera, än som finnas upptagna i vår bevillningsförordning.

Slutligen torde i Preussen den vinst, som beredes staten genom skatt från dem, som ej hafva större inkomst än 3,000 riksmark, ej vara synnerligen stor i jämförelse med vinsten af de större inkomsterna — detta så väl af nyssnämnda skäl som emedan ingen skatt erlägges för inkomst af 900 riksmark och derunder, hvarförutom skatten är progressiv, börjande endast med 0,6 procent. Med ett ord, jag tror, att siffran 3,000 riksmark i Preussen ej kan erbjuda någon jämförelse för oss i ifrågavarande hänseende.

Talaren på stockholmsbanken yttrade i början af sammanträdet, att det är lämpligt att taga en högre siffra, i följd deraf att folket då så smärningom får vänja sig vid sjelfdeklarationen. Ja, det han yttrade härvid angående taxeringsmyndigheterna är alldeles riktigt. De få vänja sig vid saken härigenom. Men icke kan jag föreställa mig, att de personer, som äro taxerade till en mindre inkomst än

*Angående
förslag till
ny bevil-
lings-
förordning.
(Forts.)*

Angående förslag till ny beviljningsförorordning. (Forts.) han föreslagit, det minsta kunna vänja sig vid sjelfdeklaration, därför att de, som hafva högre inkomster, äro deklarationsskyldiga.

För öfrigt, om en sådan högre siffra bestämdes, som blifvit föreslagen af de båda reservanterna, skulle denna sjelfdeklaration ej hafva någon synnerlig betydelse på landsbygden, ty der torde de personer, som hafva en taxeringsbar inkomst af 3,000 å 4,000 kronor, endast utgöra ett fåtal.

Jag vill ej taga kammarens tid i anspråk längre. Jag har endast velat uttrycka min åsigt om den 14:e paragrafen; jag anser det vara riktigt, att en del af jordbrukarne få deklarerat, nemligen sådana, som *kunna* göra det.

Jag skall därför bedja att få yrka återremias i det afseendet, att jag önskar få bestämdt, att sådana jordbrukare, som hafva egendommar taxerade till 25,000 kronor och derutöfver, skola få skyldighet att deklarerat, och vidare, att alla skola hafva deklarationsskyldighet i afseende på hvilken summa som helst, de uppbära i arrende.

Herr *Lindblad* instämde häruti.

Herr Fredholm: Herr talman! Man har under diskussionen sagt, att den uppgiftsskyldighet, som nu föreslås, icke är någon nyhet, emedan redan nu finnes stadgad skyldighet att i vissa fall aflemna uppgifter af ifrågavarande slag. Detta är både sant och icke sant. Vi hafva en viss uppgiftsskyldighet föreskrifven, men den är icke förenad med sådana straffbestämmelser, som här föreslås och äro en nödvändighet, då man nu vill hos oss göra sjelfdeklarationen obligatorisk. Detta är en väsentlig skilnad. Om man alltså har allvarlig mening att hos oss införa obligatorisk sjelfdeklaration med alla dess konsekvenser, bör man vara försiktig vid införandet, med hänsyn dertill, att öfverträdandet af bestämmelserna angående den obligatoriska sjelfdeklarationen måste vara belagdt med strängt straff, om denna sjelfdeklaration skall blifva, hvad den bör vara, en verklighet och icke stå endast såsom ett ornament.

Den siste talaren trodde, att jag genom mitt förslag att sätta gränsen så högt, som jag gjort, afsåge att komma åt de högre beskattade. Ja, visserligen är detta min mening, ty är det några, som man skall komma åt, så är det i första rummet de högre beskattade och ej de lägst beskattade. Men det är ej af denna anledning, som jag satt gränsen till fyra tusen kronor, utan detta beror derpå att man genom att inskränka de deklarationsskyldiges antal skall kunna förväriva erfarenhet om, huru de bestämmelser, som det här är fråga om att tillämpa, komma att utfälla i verkligheten.

Herrarne skola ej föreställa sig, att tillämpningen är en synnerligen lätt sak. Jag ber herrarne, t. ex., något litet se på huru uppgifter skola lemnas enligt formuläret n:o 10, hvilket återfinnes å sid 173 i betänkandet. Der står:

»Undertecknads behållna inkomst af nedannämnda slag har sistlidna år utgjort:

	Kronor
1:o) af kapital	
2:o) af arbete	
Summa»	

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

Längre ned står dessutom inkomst af aktier, banklotter och arrende af fastighet, men uppgift derom skall lemnas endast upplysningsvis. Här är således egentligen fråga om inkomst 1:o) af kapital och 2:o) af arbete. Nu frågar jag herrarne: huru skall vid ifyllandet af formuläret den göra, som har en lifränta eller en undantagsförmån? Skall han uppföra denna sin inkomst under inkomst af kapital eller under inkomst af arbete? Detta kan vara en ganska qvistig fråga att besvara. Visserligen är föreskrift om, huru dylik inkomst skall upptöras, lemnad i bevillningsförordningen, hvilken innehåller en paragraf, som säger, hvad som skall räknas till inkomst af kapital och hvad som skall räknas till inkomst af arbete, och der är stadgadt, att till inkomst af arbete skall räknas lifränta och undantagsförmån. Men sådant torde för en skattskyldig ej vara lätt att räkna ut af sig sjelf, utan ifyllandet af formuläret förutsätter kännedom om bevillningsförordningen, en kännedom, som man ej kan antaga, att alla deklaraionspligtige skola vara i besittning af. Och någon upplysning, att man skall uppföra lifränta såsom inkomst af arbete och icke, såsom mig synes naturligare, som inkomst af kapital, finnes icke på formulärets baksida.

När man af detta finner, huru lättvindigt man upprättat formulären, då må ingen undra, att det synes mig nödvändigt att iakttaga den största försigtighet, när man släpper ut formulären till allmänheten, ålägger denna att fylla i dem och stadgar straff, om uppgifterna icke äro rigtiga.

Huru tro herrarne för öfrigt, att det skall gå med de taxeringsmyndigheter, som skola granska de aflemnade uppgifterna, skicka anmaningar att ingifva uteblifna eller fullständigare uppgifter samt besvara förfrågningar angående de anmärkningar, som framställts mot aflemnade uppgifter? Huru dessa myndigheter skola komma att reda sig med ett så omfattande arbete, derom saknar man fullständig kännedom, och det synes mig därför äfven af detta skäl nödvändigt att skaffa erfarenhet om, huru denna apparat kommer att verka, innan man utsträcker skyldigheten öfver allt folket.

Jag tillät mig säga förra gången, jag hade ordet, att om man ställer så till, att de uppgiftsskyldige på grund af okunnighet och mindre förtänksamma föreskrifter icke äro i stånd att verkställa deklarationen på ett rätt sätt, så uppväcker man ovilja hos befolkningen emot hela denna metod, och då har man genom oförsigtighet skadat saken, och ej blott denna sak, utan äfven de skattereformer, för hvilka den är vilkoret.

Emellertid ser det ut, då, efter hvad man sagt, Första Kammaren afslagit så väl Kongl. Maj:ts proposition som utskottets förslag med 102 röster mot 26, som om frågan för denna riksdag vore fallen, ty utskottet kan svärligen i denna fråga sammanjemka olika beslut mellan kammarne, och huruvida gemensam omröstning kan komma till

Angående
förslag till
ny bevil-
lings-
förordning.
(Forts.)

stånd, derom vill jag nu ej yttra mig. Men huru som helst, så synes det mig, att denna kammare åtminstone bör stå fast vid den ståndpunkt, som den förut intagit i beskattningsfrågan, och icke lemna samma afböjande svar på Kongl. Maj:ts framställning, som Första Kammaren redan gjort. Tvärtom synes mig denna kammare böra förklara, att den vill hafva själfdeklaration; och jag för min del hoppas, att kammaren vid denna förklaring uttalar sig i en sådan riktning, att deraf framgår, att man bör gå till väga med den försigtighet och varsamhet, som här är af behovet så högeligen påkallad.

Derför skall jag, herr talman, trots Första Kammarens afslag och ehuru det sålunda är ovisst, huru det kan gå med hela frågan, dock anhålla, att denna kammare ville bifalla, hvad jag i min reservation hemställt och förut yrkat bifall till.

Herr Olsson i Mårdäng: Herr talman, mine herrar! Då jag tagit mig friheten väcka en motion om en ändring i en af denna författnings paragrafer, skall jag bedja att nu få yttra några ord.

Jag skall först begagna tillfället att uttala min mening angående den nu föredragna fjortonde paragrafen. Jag sympatiserar mycket med denna princip, som det här är fråga om att införa, nemligen själfdeklarationen. Men jag finner mig ej tilltalad hvarken af Kongl. Maj:ts eller af utskottets förslag.

Emot Kongl. Maj:ts förslag har jag det att anmärka, att jag finner det olämpligt beträffande sådana egendomar, som icke hafva så tydliga och klara handlingar att framvisa, att man deraf kan sluta sig till det uppskattade värdet å de olika jordslagen. En uppgift t. ex. på arealen af ett hemman i min hemort, der till lika stora hemman, efter mantal räknadt, kunna finnas, på ena stället sjuttio eller sjuttiofem tunnland, på det andra tvåhundra eller till och med nära trehundra tunnland, kan icke gifva någon ledning för taxeringsmyndigheterna, emedan dessa större egendomar i skogsmark hafva stora sträckor, som, snart sagdt, äro delvis så godt som värdelösa. Dessutom finnes ej, så vidt jag kan finna, någon möjlighet att med ledning af nya skifteshandlingar kunna säga, hvad som är betesmark och hvad som är ren skogsmark, ty så vidt jag känner förhållandena, användes hela skogsmarken på många ställen till betesmark.

Men utskottets förslag tilltalar mig ej heller synnerligen, just derför att utskottet gjort skilnad på fastighet och fastighet. Jag kan ej finna det vara lämpligt, att egare af jordbruksfastighet skola fritagas från deklarationsskyldighet, men egare af annan fastighet äläggas sådan skyldighet. Då det emellertid icke, så vidt jag kan finna, är någon utsigt att få fram något af de förslag och yrkanden, som framstälts, har jag i detta afseende icke något yrkande att göra, men har dock ansett mig böra uttala min åsigt.

Vidare skall jag bedja att få i största korthet uttala mina sympatier för herrar Nilssons och Kronlunds motion. Utskottet har såsom skäl för sin hemställan om afslag anført, hvad Riksdagen beslutat uti ifrågavarande syfte. Riksdagen har uttalat den meningen, att det icke skulle vara någon skilnad emellan en gårdsfastighet till värde under femhundra kronor och en hemmansdel med samma värde. Ja,

mine herrar, man måste dock göra skilnad emellan hvad som benämnas en hemmansdel i ena och andra fallet. I vissa delar af landet kan under så ringa fastighetsvärde finnas både jord och skog. Dessutom erinrar jag herrarne om att på en hemmansdel kan finnas en gård, som kan ega ganska stort värde, men för hvilken egaren undgår all beskattning. Under sådana förhållanden kan jag ej finna annat, än att motionärerna haft full rätt i sitt yrkande om ändring i detta afseende.

Hvad slutligen beträffar min motion, ber jag att få anmärka, att jag icke kan finna annat, än att utskottet i sin motivering har syftat på någonting, som icke finnes i motionen. Jag skall bedja att få erinra herrarne om hvad som står i sista punkten af min motivering. Jag har der tydligen sagt, att mitt förslag afsåge, att i de fall, då ifrågavarande lokaler, som jag syftat på, d. v. s. lokaler, tillhörande nykterhetssällskap, icke lemna egaren någon inkomst, egaren skulle vara fri från beskattning därför. Deremot invänder nu utskottet, att dessa sällskap vid sidan af det sedliga målet äfven hafva andra syften af ekonomisk beskaffenhet. Härmed torde, så vidt jag kan förstå af sammanhanget, utskottet mena, att sådana lokaler kunna bereda egaren inkomst. Jag ber att ännu en gång få upprepa, att detta icke träffar min motion. Jag har sagt, att endast i det fall, att egaren icke uppbär någon inkomst af dylika lokaler, dessa kunna anses vara likställda med kyrkor och missionshus, såsom jag uttryckt mig i motionen. Är det nu så, att egaren kan få någon inkomst af dessa lokaler, så innehåller fortsättningen af det moment, hvori jag begärt ändring, stadgande om huru i sådant fall skall förfaras med afseende å taxering.

Ej heller i fråga härom har jag något yrkande att göra. Men jag har velat uttala min mening i dessa frågor. Och jag vill till slut uttrycka den önskan, att, då, såsom ju nu är att antaga, detta förslag faller, man, då någon gång och, som jag hoppas, så snart som möjligt, nytt förslag framlägges, måtte taga i öfvervägande jemväl de af mig nu berörda synpunkter.

Herr talman, jag har intet yrkande att framställa.

Herr Olsson i Sörnäs: Då inom afdelningen ärendet förevar, blef först fråga om huruvida man skulle gifva sig in på själfdeklaration eller icke. Det blef inom afdelningen majoritet för att man skulle så göra. Frågan blef då sedan, huruvida det icke skulle vara klokt, att man toge den i så mild form som möjligt, hvilket äfven ingår i motiven för nu ifrågavarande själfdeklaration. Jag stälde mig då bland dem, som ville, att enligt 14 § de små jordbruksfastigheterna skulle befrias, icke utaf det skäl, att jag var så synnerligen öm om dem, utan därför, att jag ansåg, att det skulle vara alldeles utan någon som helst nytta i praktiskt afseende. Det var orsaken för mig, hvarför jag gick med på paragrafen. Men som af diskussionen här tyckes vilja framgå, är det nästan lika många förslag, som det finnes talare; och detta förefaller mig nästan utgöra ett bevis på att förslaget icke är moget att antagas. Jag är därför af den åsigt, att det icke skall bekymra mig mycket, äfven om förslaget faller, emedan

*Angående
förslag till
ny bevil-
lings-
förordning.
(Forts.)*

*Angående
förslag till
ny bevil-
lings-
förordning.
(Forts.)*

jag icke ser så synnerligen stora fördelar i detsamma. Jag har, som sagdt, varit med om förslaget och hoppades, att kammaren skulle vilja antaga det i den form, hvori det af utskottet blifvit framlagdt. Men det låter nu ganska tråkigt, särskildt sedan Första Kammaren med så förkrossande majoritet afslagit detsamma. Jag skall därför icke ens tillåta mig att göra något yrkande.

Herr Swartling: Herr talman! Efter den utgång, frågan, enligt hvad som uppgifves, fått i Första Kammaren, kan det icke vara skäl uti att mycket sysselsätta sig med den i denna kammare, då resultatet i själfva verket icke kan blifva annat än negativt. Men jag ber dock det oaktadt att få säga några ord, och jag vågar hoppas, att denna kammares beslut icke skall blifva liknande Första Kammarens. Ehuruväl, som sagdt, resultatet i själfva verket blir detsamma som intet, vore det dock önskvärdt, att denna kammare genom sitt beslut ville afgifva en opinionsyttring.

Det har blifvit anmärkt förut, att det egentligen nya i föreliggande förslag är den obligatoriska själfdeklarationen. Och det har blifvit sagdt, att detta icke är någonting helt och hållet nytt, ty det finnes redan nu. Men det är i alla fall nu ifrågasatt en så omfattande utsträckning af det lilla, som redan finnes, att man väl kan betrakta det hela som nytt. Men för min del kan jag i alla fall icke finna detta nya vara så svårt att begripa, att det borde kunna utgöra grund för kammaren att afslå hela betänkandet, såsom min ärade kamrat på denna bänk nyss antydt. Ty om ock tiden varit knappt tillmätt, har den dock varit tillräckligt lång för att vi kunnat pröfva den saken, synnerligast som den frågan icke är för kammaren alldeles ny. Det har ju varit tal om den förr. Man har ock inom utskottet varit temligen ense om denna principens antagaude. Men man har skilt sig åt i afseende på den utsträckning, den skulle komma att få. Jag ber i förbigående få anmärka, att man har uttalat fruktan för att ett godkännande af detta förslag nu skulle komma att lägga hinder i vägen för den reform rörande vårt skatteväsende, som vi alla vänta på att få. Men jag kan icke se, att så behöfver komma att ske. Tvärtom är genom ett sådant godkännande ett steg taget på de partiella reformernas väg. Det är något, som måste gå förut, om vi skola tänka oss, att skatteväsendet skall kunna reformeras helt och hållet. Och att man i den rigtningen har att motse ett förslag, det hafva vi ju dess bättre nyss hört bekräftas från statsrådsbänken och behöfva således icke befara att derpå få vänta förgäves. Att ett sådant förslag emellertid icke kan framläggas under den allra närmaste tiden, ligger i sakens natur, ty att det måste föregås af noggranna utredningar och undersökningar, det veta vi alla.

Hvad beträffar den utsträckning, som den föreslagna obligatoriska själfdeklarationen skulle få, hafva vi reservanter — fyra från Första Kammaren jemte mig — ansett, att denna själfdeklaration bör gälla alla klasser utan undantag. Enligt utskottets förslag skulle dock egare af jordbruksfastighet fritagas från denna skyldighet. Man har anfört som skäl därför bland annat svårigheten för jordbrukare att kunna uppgifva arealen af sin egendom. Ja, detta kan ju måhända

vara sant, om det gäller mycket små egendomar, men jag vågar tro, till och med påstå, att, när det gäller egendom, hvars taxeringsvärde uppgår till 5,000 kronor och deröfver, egaren på ett eller annat sätt gjort sig reda för huru stor areal han kan hafva, åtminstone hvad beträffar åker och äng. Är det skogsmark, kan det hända, att egaren icke så noga känner, huru många tunnland, den omfattar. Men han kan ju icke lemna bättre upplysning, än han sjelf eger. Hufvudsaken är att få dessa upplysningar lemnade på heder och samvete och så noggranna, som möjligt är.

Nu får jag säga, att jag för min del icke skulle hafva något emot att höja detta värde något. Kongl. Maj:t har föreslagit 5,000 kronor, vi reservanter hafva godkänt detta. Men skulle man vilja sätta siffran 10,000 kronor, skulle icke jag för min del vara emot en sådan ändring. Men då man anført beloppet af 20,000 å 25,000 kronor såsom lämpligt för lägsta värde på egendom, för hvilken egaren vore skyldig att deklarerat, och grundat detta derpå, att på detta kapital skulle räntan utgöra omkring 1,000 kronor, och man fordrat, att inkomst af arrende, som uppgår till minst den summan, skall vara föremål för sjelfdeklaration, så förbiser man, att detta icke är Kongl. Maj:ts förslag. Det är en ändring, utskottet tillåtit sig att göra, hvarigenom det fordrat deklarationsskyldighet för vissa arrendebelopp. Enligt Kongl. Maj:ts förslag bindes uppgiftsskyldigheten vid egendomens taxeringsvärde, icke vid arrendebeloppets storlek.

Hvad angår annan inkomst, d. v. s. inkomst af kapital eller arbete, kan jag icke neka, att herr Fredholm kan i viss mån hafva rätt. Det vore en fördel ur viss synpunkt sedt, om man stannade vid åläggandet af sjelfdeklarationstvång för endast högre belopp. Alldeles visst är, att arbetet, som nog eljest komme att bliwa ganska betydligt för bevillningsberedningens ordförande, skulle väsentligen minska. Men detta kan icke utgöra skäl för mig att gå med på det förslaget. Detta bland annat af det skäl, att, då det åligger embetsverk, styrelser för verk och bolag m. fl. att uppgifva inkomsterna för sina embets- och tjenstemän, löntagare och arbetare, det i regeln skulle komma att inträffa, att man finge kännedom om de verkliga inkomsterna hvad beträffar de små beloppen, under det att det blefve ett stort mellanrum mellan beloppen på några hundra eller ett tusen kronor å ena sidan och fyra tusen kronor å andra sidan, eller det belopp, som herr Fredholm skulle vilja hafva satt som gräns. Dessa belopp, som ligga emellan, kunde man icke vid taxeringen vara säker på att få fullt exakt angifna, under det man finge fullt exakta uppgifter angående de små beloppen. Det kan jag för min del icke finna vara lämpligt och därför icke heller önskvärdt.

Det kunde ju vara mycket att säga i denna fråga. Men då Första Kammaren redan fattat beslut i ärendet, är det ändamålslöst att slösa bort tiden med att tala vidlyftigt om saken; det tjenar till ingenting. Jag skall därför stanna vid hvad jag redan anført, anställande att få yrka bifall till den vid betänkandet fogade reservation utaf herr Cavalli m. fl. med den ändring deri, att siffran 5,000 ändras till 10,000.

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)

Herrar *Månsson* och *Olsson* i Ornakärr förklarade sig instämma med herr Swartling.

Herr Branting: I det läge, hvori frågan kommit genom Första Kammarens beslut, återstår för Andra Kammaren knappast något annat än att afgifva en opinionsyttring, som emellertid kan markera, att, såsom jag hoppas, denna kammare vill någonting verkligt i skatte-reformväg i motsats till det nej, som Första Kammaren nyss uttalat mot hvarje förändring, och som väl näppeligen, om det skall utläggas, kan få annan tolkning än den, att, när man icke ens vill gå med på förslaget om själfdeklaration för närvarande, man så mycket mindre vill vara med om något moderat skattesystem, i hvilket själfdeklaration skulle utgöra hörnstenen. Det är därför, synes det mig, ingalunda oviktigt, att Andra Kammaren icke ändå, såsom ställningen nu är, kastar yxan i sjön, utan beslutar sig för ett positivt uttalande, så att icke åtminstone de obotfärdigas förbinder måtte komma att få göra sig gällande, utan att verkliga regeringen måtte i Andra Kammarens hållning få någon anledning att skynda litet på med nästa akt i skattefrågan, hvarom vi nyss hörde herr statsrådet och chefen för kongl. finansdepartementet uttala sig.

Jag hade ämnat, om diskussionen tagit samma utsträckning och sysselsatt sig med samma omfattande frågor, som den i början tycktes göra, något närmare nagelfara särskildt ett uttalande i urtima Riksdagens skrifvelse, som går derpå ut, att Riksdagen ställer sig synnerligen reserverad mot framtids tanken om progressiv beskattning på grund af att uti ett land — såsom det heter — som är ganska blottadt på mera betydande förmögenheter meningarna torde vara ganska delade angående progressiv beskattningsförmåga af verklig statsfinansiell effektivitet. Jag tror, att denna sats, som blifvit på vissa håll nästan upphöjd till rangen af en dogm, dock med hvarje år, som går, förlorar allt mer i sanning. Och om det vore rätta stunden nu, skulle jag, såsom jag tror, kunna med ganska talande och intressanta siffror bevisa, att det finnes verkligen i våra öfversta inkomstlager mycket stora och betydande summor, som staten skulle kunna med fullt fog tillgodogöra för sina ändamål, och att derifrån skulle kunna påräknas ingalunda föraktliga bidrag till statskassan, i fall man nemligen ville bekväma sig till den nya, stora skatteförändring, som skulle ligga i att man låte dessa stora förmögenheter, också de, komma att i någon mån efter sin förmåga bidraga till statens inkomster. Men såsom ställningen nu här har blifvit, skall jag icke upptaga kammarens tid med denna framställning, utan i stället inskränka mig till att för min del sluta mig helt och hållet till herr Fredholms reservation, därför att det ännu icke af de ärade talare, som uttalat sig för att man skulle gå längre i själfdeklarationsförpligtelsen, kunnat bevisas, att man skulle vinna någonting väsentligt med denna utsträckning af själfdeklarationsskyldigheten. För statens del blefve ju vinsten ofantligt obetydlig, i fall man finge själfdeklaration nere vid dessa små medelklassinkomster; derigenom komme t. ex. en person, som af taxeringsmyndigheterna nu uppskattats för 2,100 kronor, kanske att uppskattas

för 2,200 eller 2,300 kronors inkomst. Detta är bagateller och obetydligheter, hvarförutan här naturligtvis skulle kunna påräknas en inverkan åt ömse håll, så att det icke blefve enbart en höjning, man derigenom vunnit. Deremot är det påtagligt, att en verkligt positiv och afsevärd vinst kunde åstadkommas, äfven utan det progressiva beskattningssystem, som med tiden måste följa med sjelfdeklaration, i fall man inom de *högsta* inkomstgrupperna finge till stånd sjelfdeklaration. Det blir en betydande skilnad, i fall en taxeringsmyndighet på god tro upptager inkomstskatt för ett belopp af 10,000 kronor, eller om genom sjelfdeklaration detta belopp springer upp till 20,000 eller 25,000, kanske 30,000 kronor. Det blir något för staten att beakta och taga vara på, på samma gång det blir ett rättvist system, man i någon mån får infördt. Men man undviker att draga med, till ingen nytta för staten -- om man stannar vid 4,000 kronors-strecket -- en stor mängd personer, hvilkas inkomstbelopp man dock på ett ungefär känner, och hvilka verkligen skulle få betydande svårigheter att förstå sig på alla de formulär och uppgifter, som af dem komme att kräfvas.

Det är då vida viktigare och bättre, att en början verkligen göres, men att man stannar vid dessa högre belopp, hvilka man egentligen afser att träffa genom sjelfdeklarations införande.

I afseende på vid hvilket belopp af landtfastighets taxeringsvärde, man skulle kunna lämpligen börja, så hafva derom olika uppgifter framkommit från herrar landtmän, hvilka måste anses vara de mest kompetenta att bedöma denna sak, hvarför jag icke vågar i denna del göra något bestämdt yrkande. Men i afseende på den punkt, som jag tror mig kunna något så när bedöma, nemligen huru sjelfdeklaration skulle komma att taga sig ut i fråga om taxeringen i stad, så vill jag bestämdt varna för att för närvarande gå ned under 4,000-kronorsstreckket, ty gör man det, växer för hvarje hundratal kronor, man går ned, massan af personer, som skulle blifva deklARATIONSSKYLDIGE, utan att man deraf har något gagn, endast ökad besvär. Och hvad skulle följden deraf blifva, om icke att denna ökade börda, som man, utan att derigenom vinna något nämnvärdt resultat, skulle pålägga en stor mängd medborgare, skulle komma att medföra en viss förtrytelse och ovilja mot detta nya beskattningssystem, en förtrytelse, som med tiden komme att verka skadligt och förhindrande gent emot de vidare skattereformer, till hvilka sjelfdeklarationen blott skulle vara en början.

Mine herrar! Jag skall be att för min del få förena mig i herr Fredholms reservation i denna punkt, liksom jag också hoppas, att Andra Kammaren, af de allmänna skäl, som jag i början af mitt anförande frambållit, måtte, när vi komma så långt fram i betänkandet, positivt och bestämdt uttala sig för fortsättningen på herr Fredholms reservation, deri han påyrkar en ordentlig skattereform. Ty någon sådan må man icke tro vara åstadkommen ensamt dermed, att vi här från statsrådsbänken hört ett löfte uttalas om en ny akt i detta reformsträfvande; det behöfves nog, att Riksdagen, så att säga, *stryker under* på att denna akt må börja ju förr dess hellre.

Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)

Herr Lundell: Jag har begärt ordet för att gifva några upplysningar om i hvad mån jordbrukarne kunna vara i tillfälle att afgifva sjelfdeklaration, enär jag har temligen riklig erfarenhet i detta hänseende från mitt deltagande i ett hundratal besigtningar i och för hypotekslån. Jag får dervid säga, att jag högst sällan eller så godt som aldrig träffat någon jordbrukare, som icke kunnat uppgifva arealen af sina egor, åkrar och dylikt. Det är visserligen sant, såsom föregående talare sagt, att de icke alltid veta antalet tunnland, men de kunna uppgifva, att de utsatt så och så mycket höstsäd, så och så mycket vårsäd på den eller den åkern, och på detta vis kan man sluta sig till huru många tunnland de ega. Och vidare är det mycket få af de små jordegendomarne, som icke undergått laga skifte; jag tror det finnes hela provinser, t. ex. Öland, der man knappast kan få tag i en enda gård, som icke undergått laga skifte; möjligen är icke så fallet med ett par tre af de större egendomarne på Öland. Endast i ett af dessa hundratal fall har en jordbrukare varit i förlägenhet, då han skulle uppgifva arealen af sin egendom, men det var då fråga om en egendom, som hade ett taxeringsvärde af 30,000 kronor, och öfver hvilken det icke fans någon karta alls. På många andra ställen var taxeringsvärdet af den egendom, som skulle belänas, 1,000 kronor eller så, och egarne kunde mycket väl uppgifva egendomarnes areal. Dessutom finnes skifteskarta på de flesta smågårdarne. Jag tror således, att man icke behöfver befara att i detta hänseende gå ned till för lågt taxeringsvärde.

Hvad gagn åter ett sådant förfarande skulle föra med sig, är icke så godt att med säkerhet bedöma, därför att det är en betydlig skilnad på olika jordegendomars beskaffenhet och dylikt. Men jag tror, att man kan gå vida under Kongl. Maj:ts förslag; vill man gå ned ända till 1,000 kronors taxeringsvärde för jordbruksfastighet, så tror jag, som sagdt, att det icke är någon svårighet för jordbrukarne att lemna uppgifter, när man icke frågar dem om något annat än arealen; är det åter deras inkomst man frågar efter, kunna de nog dervid komma i förlägenhet.

Hvad sjelfva förslaget i öfrigt beträffar, ser jag icke mycken förbättring skola vinnas genom detsamma; det kommer egentligen endast att bli ett experimenterande med sjelfdeklaration och dess verkningar. I somliga taxeringsdistrikt tror jag, att man möjligen kan vinna någonting, i andra deremot icke. I det bevillningsberedningsdistrikt, der jag under tjugo års tid varit med om taxeringen, tror jag, att sjelfdeklarationen skulle göra rakt ingen nytta; man finge icke bättre uppgifter än nu om folks inkomster m. m., men det kan ju vara olika i olika distrikt.

Jag tror således, att förslaget icke är någon synnerlig förbättring af den författning i ämnet, som vi redan ega; förslaget har ingensstädes satt i fråga att bereda en mer rättvis beskattning genom att ändra sjelfva grunderna för bevillningens utgörande. Det kan ju hända, att man på en del ställen skulle kunna få litet bättre reda på hvad folk skulle skatta för, men det torde nog icke blifva så mycket noggrannare uppgifter i det hela.

Men deremot tror jag, att ett antagande af det nu föreliggande

förslaget skulle komma att fördröja framkomsten af ett nytt, bättre förslag, och därför yrkar jag afslag såväl å Kongl. Maj:ts förslag som utskottets hemställan.

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

Herr Jansson i Krakerud: Då jag icke kan gilla det slut, hvar- till utskottet kommit, skall jag be att få yttra några ord.

Först vill jag då fästa uppmärksamheten vid den orättvisa, som enligt min uppfattning ligger deruti, att de skattskyldige icke åläg- gas deklaration efter samma grunder. Utskottet har föreslagit, att en del personer skola deklarera, därför att de föra handelsböcker, en annan del, därför att de hafva 1,000 kronor i inkomst, och en tredje därför att de hafva 2,000 kronor i inkomst. Svenska folket bör väl hafva samma rättigheter och samma skyldigheter, utan afseende på om den ene medborgaren för handelsböcker och den andre icke.

Vidare ber jag få säga, att jag anser det vara allt för ensidigt att gå så långt ner i afseende å dem, som föra handelsböcker, men der- jemte befria alla egare af jordbruksfastighet. Man kan väl gerna icke undgå att erkänna, att detta är en ensidighet, som går väl långt.

Jag tror derjemte, att om man hade garantier för att dessa jord- brukare i själfva verket blefve befriade enligt utskottets förslag i § 21, så skulle man ändå kunna erkänna, att det vore någon idé i utskottets förslag. Men jag har den öfvertygelsen, att denna para- grafs sista moment ställer det ännu svårare för jordbrukarna, än om utskottet föreslagit, att de skulle vara skyldiga att deklarera. Ty i nämnda paragrafs sista moment står det, att de skola lemna uppgifter, så vidt de kunna, men jag har icke sett eller hört någon paragraf i bevillningsförordningen, hvilken afgör, om de kunna lemna dessa uppgifter eller icke. Om nu en jordbrukare skrifver till vederbörande taxeringsmyndigheter och säger, att han harså och så många tunnland, så kan han icke göra något vidare än att upplysa derom. Men om jordbrukarne själfva skola bestämma det, hvartill skall det då tjena att infordra upplysningar? Skola deremot icke jordbrukarne själfva få bestämma det, utan frågan hänskjutas till domstol och domstolen lemna utslag, så kommer jordbrukaren i svårare ställning, än om han blefve ålagd att sjelf deklarera. Det är med anledning deraf och af åtskilliga andra anledningar, som jag för min del instämt i herr Fred- holms reservation. Man kan ju hafva olika åsigter med afseende på siffrorna 4,000 kronor för inkomst och 50,000 kronor för taxerings- värdet, men dessa siffror äro i alla fall en fast grund att bygga på. Vill man sedan sänka dessa belopp, läser det icke möta något hin- der, men när man skall införa en så stor reform, så bör man lägga en fast grund, som är öfverensstämmande med billighet och rättvisa, och sedan bygga vidare på denna grund.

Det har varit åtskilliga representanter, som sagt mig, att om detta blefve Riksdagens beslut, så skulle denna deklaration icke drabba någon enda af deras komitenter, men detta ger väl icke någon anledning att rösta emot ett sådant förslag, ty då hafva ju herrarne icke ålagt sina komitenter några skyldigheter, och då är det väl ingen fara. Men när man i alla fall vill saken och vill lägga en fast grund för en vidare utveckling, så synes man mig icke böra

Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)

draga i betänkande att rösta för herr Fredholms reservation, och därför skall jag be att få yrka bifall till densamma.

Jag vågar icke upptaga tiden längre med att söka redogöra för det olämpliga uti att de mindre hemmansegarne skulle deklarerat. Tiden medgifver icke detta, och för närvarande är det icke heller behöfligt.

Herr friherre von Knorring: Jag anhåller att få ändra mitt yrkande derhän, att jag yrkar antagande af utskottets förslag i § 14 med det tillägg, att egare eller innehafvare af jordbruksfastighet med ett taxeringsvärde af minst 25,000 kronor åläggas att deklarerat.

Herr Collander: Då jag sist hade ordet och yrkade bifall till min reservation, yttrade jag, att jag lika gerna kunde förena mig med herr Fredholm i hans yrkande, som i sak är detsamma, då vi endast skilja oss i fråga om de belopp, vid hvilka deklaratjons-skyldigheten skall inträda, om nemligen hans yrkande skulle hafva större utsigt att gå igenom, och därför ber jag nu, herr talman, att få återtaga mitt yrkande och förena mig med herr Fredholm. Jag anser det synnerligen viktigt, att Andra Kammaren gör ett uttalande i denna punkt och, då herr Fredholm i sitt yrkande sätter gränsvärdena högre upp och således bör om detsamma kunna samla flere personer, ber jag, som sagdt, att få biträda detsamma.

Öfverläggningen var slutad. Sedan herr friherre von Knorring återtagit sitt först framställda yrkande om återremiss och herr Collander frånträdt yrkandet om bifall till sin reservation i denna del, kvarstodo följande yrkanden, nemligen på: 1:o) antagande af utskottets förslag till lydelse af ifrågavarande § oförändradt; 2:o) antagande af samma förslag med den af herr Bergendahl under öfverläggningen yrkade ändring; 3:o) bifall till herr Fredholms reservation; 4:o) bifall till herr Swartlings förslag; 5:o) bifall till herr Berndes' förslag; 6:o) bifall till herr friherre von Knorrings förslag; och slutligen 7:o) afslag i denna del å såväl utskottets hemställan som Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning. Herr talmannen gaf propositioner å hvar och ett af dessa yrkanden och fann propositionen på antagande af utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad. Som votering emellertid begärdes, upptog herr talmannen till förnyade propositioner hvar och ett af de återstående yrkandena, af hvilka det, som afsåg bifall till herr Fredholms reservation, nu förklarades hafva de flesta rösterna för sig. Men jemväl i fråga om kontrapositionen äskades votering; hvarför, och sedan till kontraposition i denna votering antagits yrkandet på rent afslag, nu först uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som till kontrapositionen i hufvudvoteringen angående § 14 i förevarande förslag till förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst antager yrkandet om bifall till herr Fred-

holms i fråga om denna § afgifna, utskottets betänkande vidfogade reservation, röstar

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren till kontraposition i nämnda votering antagit yrkandet om afslag i denna del å så väl utskottets hemställan som Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda proposition.

Denna första votering utföll med 115 ja mot 101 nej, hvadan propositionen för hufvudvoteringen erhöll följande af kammaren godkända lydelse:

Den, som vill, att kammaren skall antaga bevillningsutskottets förslag till § 14 i förevarande förslag till förordning angående besittning af fast egendom samt af inkomst, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit den af herr Fredholm i fråga om denna § afgifna, utskottets betänkande vidfogade reservation.

I denna senare votering röstade 87 ledamöter ja, men 120 nej, och hade kammaren alltså beträffande denna § bifallit herr Fredholms reservation.

Härefter föredrogs § 1, som antogs.

Herr Fredholm yttrade: Med afseende å ärendets vidare behandling skall jag tillåta mig att beträffande föredragnings sättet hemställa, att paragraferna icke måtte uppläsas utan endast föredragas med deras nummer.

Denna hemställan bifölls.

§§ 2 och 3.

Antogs.

§ 4 var så lydande:

Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)

(Kongl. Maj:ts förslag.)

4 §.

Fastighetsbevilning erlägges *icke*
af:

- a) staten;
- b) städer och andra menigheter, akademier och vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk och barmhertighetsinrättningar: för dem tillhöriga allmänna platser, tomter och byggnader;

regementen och officerscorpser: för deras vid mötesplatser till begagnande under mötena uppförda byggnader; samt

enskilda personer eller samfund: för dem tillhöriga kyrkor och bönehus;

allt dock endast så framt nu nu omförmälda allmänna platser, tomter, byggnader, kyrkor och bönehus icke lemna egaren någon inkomst; börande i motsatt fall fastighetsbevilning utgöras för så stor del af fastighetens taxeringsvärde, som enligt den i instruktionen för taxeringsmyndigheterna bestämda grundmotsvararinkomstbeloppet; och

c) egare af kanal, jernväg och annan farväg eller farled samt flottled: för den mark, som af anläggningen upptages, äfvensom för själfva kanal- och vägbyggnaden, hvarunder jemväl inbegripas de för anläggningens begagnande erforderliga stationshus, verkstäder och andra byggnader.

(Utskottets förslag.)

4 §.

Fastighetsbevilning erlägges *icke*
af:

- a) staten;
- b) akademier, vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk och barmhertighetsinrättningar: för dem tillhöriga allmänna platser, tomter och byggnader;

kommuner och andra menigheter: för dem tillhöriga, inom deras eget område belägna allmänna platser, tomter och byggnader;

regementen — — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — — byggnader; samt
enskilda — — — — —
— — — bönehus;

allt — — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — — inkomstbeloppet; och
c) (Oförändradt.)

I sin vid betänkandet fogade reservation hade deremot herr Collander hemställt, att denna § måste erhålla följande lydelse:

4 §.

Fastighetsbevilning erlägges *icke* af

- a) staten;

b) kommuner och andra menigheter, akademier, vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk och barmhertighetsinrättningar: för dem tillhöriga allmänna platser, tomter och byggnader; regementen och officerscorpser: för deras vid mötesplatser till begagnande under mötena uppförda byggnader; samt enskilda personer eller samfund: för dem tillhöriga kyrkor och bönehus;

**Angående
förslag till
ny bevil-
nings-
förordning.
(Forts.)**

allt dock endast så framt nu omförmälda allmänna platser, tomter, byggnader, kyrkor och bönehus icke lemna egaren någon inkomst; börande i motsatt fall fastighetsbevilning utgöras för så stor del af fastighetens taxeringsvärde, som enligt den i instruktionen för taxeringsmyndigheterna bestämda grund motsvarar inkomstbeloppet; och

c) egare af kanal, jernvæg och annan farvæg eller farled samt flottled: för den mark, som af anläggningen upptages, äfvensom för sjelfva kanal- och vägbyggnaden, hvarunder jemväl inbegripas de för anläggningens begagnande erforderliga stationshus, verkstäder och andra byggnader.

Herr Fredholm erhöU ordet och yttrade: Om herrarne behagade göra en jernförelse mellan Kongl. Maj:ts och utskottets förslag i 4 §, så skola herrarne finna, att utskottet här gjort en ändring, som refererar sig till de i Kongl. Maj:ts förslag mom. b. omförmälda städer. Utskottet har först velat ändra ordet »städer» till »kommuner», och derom kan ju icke vara något att säga. Men dessutom har utskottet gjort en annan förändring, som i mina ögon är ganska betänklilig. I stället för bestämmelsen i nu gällande bevilningsförrörning, som i detta hänseende är lika med Kongl. Maj:ts förslag, eller att städer för dem tillhöriga allmänna platser, tomter och byggnader icke erlägga någon fastighetsbevilning under annan förutsättning än den, som omtalas på sid. 50, eller att omförmälda allmänna platser, tomter och byggnader lemna egaren någon inkomst, har utskottet ansett förutvarande bestämmelse endast böra gälla för allmänna platser, tomter och byggnader, som äro belägna inom städernas eget område.

Nu är det endast då, när dessa städerna tillhöriga allmänna platser, tomter och byggnader, vare sig de äro belägna inom eller utom staden, lemna städerna någon inkomst, som de för dem få erlägga fastighetsbevilning; i annat fall erlägga de icke sådan. Skulle man därför bifalla utskottets förslag, blifve följden den, att om en stad eller annan kommun hade en begravningsplats utanför sitt område, så skulle staden eller kommunen få betala fastighetsbevilning för denna begravningsplats. Detta förekommer icke nu, emedan en sådan plats icke är af beskaffenhet, att den lemnar någon inkomst.

Se vi i detta fall särskildt på Stockholm, så finnas här två begravningsplatser, som tillhöra staden, men ligga utanför stadens område. Den ena, nemligen den norra, ligger i Solna församling,

Angående
förslag till
ny bevil-
lings-
förordning.
(Forts.)

den andra eller den södra ligger i Bränkyrka församling. För den förra har verkligen fastighetsbevilning erlagts, ehuru väl denna pröfningsnämndens bevilningsåtgärd är öfverklagad; men för den andra begravningsplatsen betalas icke någon fastighetsbevilning, och detta förhållande är grundadt på Kongl. Maj:ts utslag.

Då genom bifall till utskottets förslag ändring i detta förhållande skulle inträda, tillåter jag mig att yrka afslag på utskottets förslag och bifall till Kongl. Maj:ts. Jag gör det så mycket mera, som det synes mig icke vara i sin ordning, att man skulle låta städerna betala fastighetsbevilning för sina begravningsplatser, då regementen och officerscorpser icke betala något för de på mötesplatser uppförda byggnaderna, och då kanaler och jernvägar med dem tillhörande stationshus, verkstäder och öfriga byggnader äro från fastighetsbevilning befriade. Det vill synas mig, att man icke borde vara mindre mån om att fritaga begravningsplatserna från skatt än hvad man är i fråga om förenämnda byggnader, så att icke den nu lefvande generationen får betala skatt för de dödas hvilostäder.

Jag yrkar afslag på utskottets förslag i 4:de § och bifall till Kongl. Maj:ts.

Herr *Svanberg* instämde med herr *Fredholm*.

Herr *Nilsson* i Grofva: Med anledning af den motion, som af herr *G. Kronlund* och mig är afgifven, ber jag att få yttra några ord.

Väl vetande, att gent emot ett så godt som enhälligt bevilningsutskottsbeslut någon förhoppning ej gifves att nu få den föreliggande motionen antagen, tillåter jag mig dock att yrka bifall till densamma.

Utskottet hänvisar till ett vid 1893 års riksdag af dåvarande bevilningsutskott afgifvet betänkande öfver en i samma syfte väckt motion, nemligen af herr *N. Jönsson* i Gammalstorp, och anför:

»Vid 1891 års riksdag väcktes, likaledes af herr *Jönsson*, förslag i syfte att husbyggnader, i värde understigande 500 kronor, skulle vara från bevilning fria. I sitt öfver motionen afgifna betänkande framhöll bevilningsutskottet, under påpekande, att många hemmansdelar funnes, som icke egde ett värde af 500 kronor, att, då egaren af en sådan hemmansdel finge utgöra ej blott bevilning och de utskylder, som efter denna utginge, utan äfven de pålagor, som hos oss hvilade på sjelfva jorden, det skulle leda till lika stor orättvisa, som den motionären velat afhjelpa, om husbyggnader, värda mindre än 500 kronor, skulle befrias från den skattskyldighet, som med egandet af dem vore förenad; och hemställde utskottet, att berörda motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda, hvilken hemställan äfven blef af båda kamrarne bifallen.»

Af dessa skäl finner sig bevilningsutskottet äfven nu böra hemställa om afslag å den nu ifrågavarande motionen.

Men enligt mitt förmenande kunna icke dessa husbyggnader, om hvilka här är fråga, jämföras med små hemmansdelar, ty beträffande dessa senare är det jorden, som upptages i bevilning, och denna kan väl icke gerna befrias från skatt.

Väl är det sant, att en egare till en hemmansdel, som ej uppgår till högre värde än 500 kronor, kan hafva det svårt nog i ekonomiskt hänseende, men jag tror dock, att dennes existensförhållanden i regeln äro något bättre än backstugusittarnes. För öfrigt äro dessa små hemmansdelar i många fall bebyggda med hus, hvilka i värde ej så litet öfverstiga det belopp, hvartill hemmansdelen är taxerad.

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

Då frågan var före vid 1893 års riksdag, anfördes af en talare, att den bevillningssumma, som erlades för en dylik stuga, är så ringa, att den icke vore värd att tala om, men det är ej nog med denna bevillning; är stugan taxerad, så måste egaren, såsom i motionen är anfördt, äfven betala skatt till kommunen, till prest, sjukvård m. m., uppgående tillika med de personliga afgifterna, för man och hustru till omkring 4 kronor. För öfrigt, så länge han skattar för fastigheten, kan han icke befrias från personliga afgifter, vore han än aldrig så fattig.

Jag vill ej påstå, att existensstrecket är för högt, men en person, som eger ett kapital af inemot 10,000 kronor, han är befriad från bevillning, då deremot denne fattige backstugusittare, som ofta nog endast genom medmenniskors hjälp kunnat på sin ålderdom förskaffa sig en liten stuga, uppgående i värde till 500 kronor och mången gång derunder, han skall för denna stuga erlägga bevillning. Jag hemställer så väl till herrar ledamöter i bevillningsutskottet som till kammaren i öfrigt: kan detta vara förenadt med billighet och rättvisa?

Ja, här skulle ju nog vara flera talande skäl att anföra till fördel för motionen, men jag skall, herr talman, inskränka mig till att, på grund af hvad jag nu anför, och med stöd af hvad som i motionen är framhållet, yrka bifall till motionen och afslag på utskottets förslag.

I sammanhang härmed ber jag att få föreslå ett tillägg till bevillningsförordningens 4:e paragraf och att således ett moment d) måtte i paragrafen införas af följande lydelse: »Innehafvare af lägenhet med tillhörande åbyggnad, då lägenhetens hufvudsakliga värde utgöres af åbyggnader och ej öfverstiger 500 kronor, derest lägenhetens innehafvare ej eljest erlägger bevillning af fast egendom eller inkomst eller hans inkomster, deri inbegripet det hyresvärde, åbyggnaden kan ega, uppgå till 500 kronor.»

Häruti instämde herrar *Olsson* i Skiftinge och *Sandquist*.

Herr Collander: Herr talman! I likhet med den förste ärade talaren ber jag att få yrka afslag å utskottets betänkande, hvilket på ett besynnerligt sätt skiljer en offentlig byggnads beskattningspligt, om den ligger på eget eller andras område, då nemligen i denna paragraf alldeles tydligt säges, att, om den lemnar egaren någon inkomst, den skall påföras bevillning, men deremot att, om det är en offentlig byggnad, som icke är afsedd dertill, t. ex. en kyrka, ett rådhus och dylikt, den skall vara skattefri. Det finnes

Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)

icke något skäl, att denna skattepligt skall tillämpas, om byggnaden ligger i en annan kommun, då ju ändamålet är detsamma.

Då nu herr Fredholm yrkat bifall till Kongl. Maj:ts förslag, så ber jag i olikhet med honom, hvilket jag tror att han kommer att godkänna, att få yrka bifall till min reservation, hvilken återfinnes på sidan 191 af utskottets betänkande och innehåller ett förslag till lydelse af denna paragraf. Den skiljer sig endast obetydligt från Kongl. Maj:ts förslag, i det att ordet »städer» utbyts mot »kommuner», hvilket äfven utskottet använt i sitt förslag. Det är nemligen mycket viktigt, att man sätter ordet kommuner och icke endast städer, då det är kommuner både i stad och på land, som det gäller.

Jag anhåller, herr talman, att få yrka afslag å utskottets hemställan och bifall till min reservation, som innehåller förslag till formulering af 4:e paragrafen.

Herr friherre Bonde: Herr grefve och talman, mine herrar! Jag får på det lifdigaste instämma i hvad min länskamrat nyss yttrat och yrkat, nemligen att befrielse från att erlagga fastighetsbevillning bör lemnas åt innehafvare af så små fastigheter, som äro under 500 kronors värde, d. v. s. egentligen åt de s. k. backstugusittarnes klass. Det synes verkligen onaturligt, att en person, som har en liten stuga till ett värde af 500 kronor, skall betala fastighetsbevillning. Den inkomst, han har af denna stuga, är ringa, ja i allmänhet kanske ingen annan än den indirekta inkomsten, att han har tak öfver hufvudet. Att han då för detta skall betala skatt, synes verkligen orättvist. Och jag tror, att de flesta af herrarne här i kammaren hafva samma erfarenhet som jag, att nemligen bevillningsberedningarna på landet mycket ofta gå på sidan om lagen och förfara olagligt, i det att de utesluta sådana fastigheter. Jag vet, åtminstone af egen erfarenhet från Södermanland, att vi, ehuru man är skyldig att upptaga alla lägenheter till deras brandförsäkringsvärde, hafva blundat för lagens drakoniska bestämmelser i detta afseende — och det har äfven pröfningsnämnden gjort — enär vi funnit det obilligt och orättvist att upptaga dylika små värdelösa lägenheter till fastighetsbevillning. Det synes mig nu vara önskligt, att äfven detta blefve legaliseradt, och att en bestämmelse kunde införas i bevillningsförordningen om att dessa små lägenheter må befrias från bevillning.

Den motivering för afstyrkande af motionen, som utskottet anför, citerande ett föregående års bevillningsutskotts motivering, och hvilken min bänskamrat nyss uppläste, tyckes mig vara helt otvetydig och intetsägende. Deri framhålles endast, att ett bifall till motionen skulle medföra en lika stor orättvisa, då derigenom icke från taxering befriades äfven jordbruksinnehafvare, som ega jord af 500 kronors värde. Det är nemligen ytterst sällan, som en jordbruksfastighet har ett så ringa värde som 500 kronor. Är den upptagen till detta värde, är taxeringsvärdet utan tvifvel satt alldeles för lågt, då enbart byggnaderna på fastigheten väl böra hafva detta värde. Jag tror därför icke, att man finner så många jordbruksinnehafvare, som besitta så små fastigheter. Om man också endast har litet

jord till ett värde af 500 kronor, så är dock detta mera än att endast hafva tak öfver hufvudet.

Jag tror för min del, att det skulle vara en gärd af billighet och rättvisa åt dessa de mest utblottade af landets invånare, om man nu befriade dem från erläggande af bevillning. Och jag vädjar till denna kammare, om den icke skulle kunna bortse från den lilla orättvisa, som skulle kunna bestå deruti, att en eller annan jordbruks-innehafvare icke blir befriad från bevillning, ehuru han kanske är i lika fattiga omständigheter som backstugusittaren. Vi hafva ju redan uttalat den principen, att man, om icke rättvisa kan göras åt alla, åtminstone bör skipa rättvisa så långt som det är möjligt. Det är med hänsyn till detta, som jag anhåller, att kammaren måtte bifalla den billiga och rättvisa framställning, som utaf herr Nilsson i Grofva blifvit gjord.

Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till herr Nilssons i Grofva framställning.

Med friherre Bonde förenade sig herrar *Höjer, Wavrinsky, John Olsson, O. Olsson* i Stockholm, *Branting, Byström, Eklund* från Stockholm, *Pantzarhielm, Pettersson* i Osterhaninge, *Lindblad, Almquist, Åkerlund, Grundell, Aulin, Rydberg, Thylander, Hansson* i Solberga och *Emthén*.

Herr friherre von Schwerin: Herr grefve och talman, mine herrar! Det är visserligen icke synnerligen angenämt för mig att behöfva uppträda i denna sak för att gendrifva hvad en föregående talare, herr Fredholm, yttrade, men jag skall dock be att gent emot honom få säga några ord.

Herr Fredholm yttrade, att det är orättvist och icke lämpligt att taga skatt för en lägenhet, belägen i en annan kommun, då denna lägenhet användes till kyrkogård eller icke i allmänhet gifver någon inkomst. Men, mine herrar, jag skall be att få anföra ett aktuellt exempel. Låtom oss taga detta exempel från Stockholms stad. Här ligger strax utanför Norrtull en liten kommun, som heter Solna, och i denna är Stockholms stads kyrkogård belägen. Om nu Stockholms stad kommer att fortfarande utveckla sig så raskt, som den hittills gjort, är det tydligt och klart, att Stockholms stad för att kunna utvidga sin kyrkogård måste köpa in den ena lägenheten efter den andra i Solna kommun. Jag har hört uppgifvas, att Stockholms stad redan skulle ega betydligt öfver halfva arealen i Solna kommun, och det kommer på detta sätt att gå derhän, att, om Stockholms stad köper in alla fastigheter inom Solna kommun och använder dem till detta ändamål, skulle Solna kommun, om nu kyrkogården skall vara befriad från beskattning, till sist icke få någon inkomst alls af sådana fastigheter.

Jag vill nämna ett annat exempel, fortfarande hemtadt från Stockholms stad. Stockholms stad drifver en stor rörelse inom en annan kommun, nemligen ett stenhuggeri. Och åtminstone har det i bevillningsutskottet uppgifvits, att Stockholms stad icke betalar ett öre i skatt till stat eller kommun för denna storartade rörelse med

Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

många arbetare och ett stort tillverkningsvärde, som staden drifver i en annan kommun. Om detta stenhuggeri tillhörde en enskild person, är det tydligt och klart, att denna finge betala skatt därför, men emedan Stockholms kommun nu är egare till rörelsen och naturligtvis ställer sina räkenskaper så, att staden icke har någon direkt inkomst af stenhuggeriet, vid hvilket staden hugger sin gatsten och dylikt, så betalar staden ingen skatt därför. Kan det väl vara rätt och billigt, att Stockholms stad, att en kommun skall vara befriad från skatt för en rörelse, för hvilken egaren, om han vore en enskild person, skulle få betala skatt? Jag kan åtminstone icke finna detta vara riktigt.

Jag skall, herr talman, be att på det allra bestämdaste få yrka bifall till utskottets hemställan i denna punkt.

Herr Fredholm: Jag skall först tillåta mig att något bemöta hvad den siste ärade talaren yttrade.

Hvad norra kyrkogården beträffar, så utgöres den af afsöndrade delar från Haga och Karlbergs kungsgårdar. Och ehuru jag ej med bestämdhet vet det, har jag dock anledning antaga, att Solna kommun, inom hvilken dessa afsöndringar äro belägna, ingalunda fått sina skatteinkomster minskade genom kyrkogårdens förläggande dit, utan tvärtom fått dem ökade, emedan med kyrkogården äro förenade en hel del byggnader såsom arbetarebostäder och åtskilliga andra lägenheter, på hvilka jag här har uppgift och för hvilka rätteligen betalas skatt och det både till stat och kommun på den grund, att de lemna inkomst. Den skatt, som Stockholms stad betalar härför i Solna kommun, har för år 1895 uppgått till öfver 800 kronor, hvaraf 146 kronor i skatt till staten och i tilläggsbevilning lika mycket samt 425 kronor i kommunalskatt.

Hvad vidare angår den ärade talarens påstående, att andra Stockholms stad tillhöriga egendomar, belägna i bredvidliggande kommuner, och vid hvilka rörelse drifves, skulle vara skattefria, får jag, med anledning af hvad han anförde om stadens stenhuggeri, förklara, att, om sådana uppgifter meddelats utskottet, hafva de varit fullständigt origtiga. Ty detta Stenhamra stenhuggeri i Sänga socken är taxerad till 25,000 kronor för jordbruksfastigheten och 68,000 kronor för annan fastighet, och för allt detta betalas skatt.

Jag begärde emellertid ordet egentligen därför, att, då jag förut yrkade bifall till Kongl. Maj:ts förslag, jag dervid förbisag, att herr Collander i sin reservation yrkat afslag å utskottets hemställan och bifall till Kongl. Maj:ts förslag med den ändring, att i § 4 mom. b) i stället för ordet »städer» insattes ordet »kommuner». Då jag icke har något emot en sådan ändring, skall jag nu be att få taga tillbaka det yrkande jag förut gjort och i stället förena mig med herr Collander.

Med afseende å hvad en motionär, herr Nilsson i Grofva, anförut derom, att utskottet icke tillmötesgått hans motion, ber jag få tillkännagifva, att jag för min enskilda del lifligt behjertar det syfte, som motionären eftersträfvat. Jag skall dock tillåta mig att redogöra för de motiv, som ledt utskottet vid dess afstyrkande af förslaget.

Dessa motiv äro att söka deri, att motioner, likartade med denna, blifvit väckta såväl vid 1891 som vid 1893 års riksdagar, men båda gångerna af Riksdagen afslagits. Ehuru jag för min del är intresserad af att en reform i det syfte, som motionären föreslagit, må komma till stånd, synes mig likväl, att den bör ställas i samband med åtskilliga andra reformer med afseende å beskattningen såväl af smärre fastigheter som af mindre inkomstagare, och då alla dylika motioner, som i år framkommit till bevillningsutskottet, blifvit afstyrkta, kunna herrarne nogsamst förstå anledningen till att jag förenat mig i utskottets hemställan om afslag jemväl å den nu ifrågavarande motionen.

*Angående
förslag till
ny bevill-
nings-
förordning.
(Forts.)*

Jag vågar äfven ifrågasätta, om det verkligen kan vara skäl att nu yrka bifall till motionen, då ett beslut i denna riktning skulle gifva anledning till ökad arbete för utskottet vid frågans förnyade behandling. Det är således icke därför, att icke jag till alla delar erkänner det berättigade i motionens syfte, utan därför, att jag anser motionen böra behandlas i samband med andra frågor och att tiden för Riksdagens samvaro är långt framskriden, som jag anser skäl icke föreligga att nu bifalla densamma.

Herr Bergendahl: Såsom reservant mot utskottets hemställan rörande herrar Nilssons i Grofva och Kronlunds motion derom, att smärre husegare på landet, hvilka icke hafva sina hus på fri grund, må, der åbyggnadernas värde icke öfverstiger 500 kronor och under i öfrigt stadgade villkor, åtnjuta frihet från bevillning, anhåller jag att få förena mig med herr Nilsson i Grofva i det yrkande, han här framställt. Jag yrkar således bifall till den förevarande paragrafen, sådan den här föreligger, med det af herr Nilsson i Grofva föreslagna tillägg.

Herr friherre von Knorring: Med anledning af herr Fredholms uttalande angående skattskyldigheten för anläggningar, som en stadskommun kan hafva gjort inom en annan kommun, ber jag få säga, att jag tror saken icke böra så lättvindigt behandlas, som herr Fredholm gjort. Det lärer för närvarande förekomma och torde nog äfven i framtiden blifva fallet, att en stadskommun gör en sådan anläggning inom en landskommun, som t. ex. en vattenledning eller ett elektricitetsverk, hvaraf stadskommunen visserligen icke skördar direkt ekonomisk vinst, men som är af beskaffenhet, att stadskommunen deraf har ekonomisk fördel, och nog vore det då obilligt, att denna stadskommun skulle vara för den ifrågavarande anläggningen fri från skatt både till staten och till den kommun, der anläggningen är belägen. Om det vore så, att stadskommunen i sådant fall vore befriad från skatt till staten, men skyldig att betala kommunalskatt, skulle jag för min del icke hafva något att anmärka; men den frågan är outredd.

Vidkommande det herr Fredholm talade om obilligheten deraf, att en stadskommun skall skatta för en kyrkogårdsanläggning, som den har inom en närliggande kommun, vågar jag anmärka, att åtminstone Stockholms kommun icke skulle derigenom drabbas af

Angående någon förlust, ty, såsom bekant, inköper Stockholms kommun sådana förslag till jordstycken, som den använder till begravningsplatser, för relativt billigt pris och säljer sedermera grafplatserna för ganska höga ny bevil- summor. Jag tror således icke, att man kan säga, att det skulle nings- medföra ekonomisk förlust för stadskommunerna, om de finge betala förordning. skatt för sådana anläggningar.

(Forts.)

Med anledning af hvad jag nu yttrat, anhåller jag om bifall till utskottets förslag.

Herr Fredholm: Herr talman! Det är två skäl, som den senaste talaren anført för att ifrågavarande kyrkogårdsanläggningar borde beläggas med skatt. Det ena skälet var det, att dylika anläggningar skulle medföra vissa utgifter för den kommun, der de äro belägna. Jag kan emellertid icke förstå, hvilka utgifter vare sig för skolvård eller fattigvård en kyrkogård förorsakar kommunen.

Hvad beträffar den andra invändningen eller att Stockholms stad skulle hafva inkomst af kyrkogården genom att der försälja grafplatser, så är det klart, att staden på sådant sätt måste förskaffa sig den inkomst, som visat sig vara nödvändig för att betäcka omkostnaderna för kyrkogårdens ordnande och hållande i stånd. Men att Stockholms stad derutöfver icke har någon inkomst på kyrkogården, det är alldeles tydligt.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats afslutad, gaf herr talmannen propositioner å de qvarstående yrkandena, nemligen *dels* antagande af utskottets förslag och *dels* bifall till herr Collanders reservation; och förklarade herr talmannen sig anse svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för bifall till reservationen. Votering blef likväl begärd och företogs enligt följande nu uppsatta och af kammaren godkända voteringsproposition:

Den, som beträffande lydelsen af § 4 i förevarande förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst bifaller den af herr Collander i fråga om denna § afgifna, utskottets betänkande vidfogade reservation, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren antagit nämnda § med den af utskottet föreslagna lydelsen.

Omröstningen utföll med 89 ja, men 99 nej; varande alltså paragrafen antagen med den lydelse, som af utskottet föreslagits.

Härefter gaf herr talmannen proposition på det af herr Nilsson i Grofva föreslagna tillägg till denna §; och blef det föreslagna tillägget af kammaren antaget.

Då tiden nu var långt framskriden, uppsköts den vidare fördragningen af föreliggande ärende till i afton kl. 7, till hvilken tid kammarens ledamöter genom utfärdadt anslag kallats att åter sammanträda.

§ 8.

Herr John Olsson begärde ordet och yttrade: Herr grefve och talman! Jag anhåller vördsamt hos kammaren att få till herr statsrådet och chefen för landtförvarsdepartementet framställa följande interpellation:

Under debatten i Andra Kammaren vid gårdagens plenum berördes bland annat, i sammanhang med frågan om portionsersättning åt underofficerare, de ersättningar, som tvenne regementschefer, nemligen öfverstarne R. V. T. Berg och C. V. H. Leuhusen i strid med gällande lönestater låtit till sig utbetalas för en tredje tjenstehäst utöfver de två, för hvilka enligt kongl. brefvet den 2 december 1892 lönetillägg och fourageersättning skola utgå.

Då herr statsrådet och chefen för landtförvarsdepartementet, som var närvarande under debatten, ansåg sig förhindrad att, i den ordning frågan då blifvit väckt, besvara de anmärkningar, som af ett par talare framställdes, men å andra sidan uttryckte sitt beklagande öfver att icke hafva kommit i tillfälle att lemna de fullt tillfredsställande upplysningar, som herr statsrådet sade sig kunna lemna, finner jag för mig deri en anledning att genom en formlig interpellation bereda herr statsrådet det önskade tillfället att svara på de gjorda anmärkningarne i saken.

På sätt under debatten omnämndes, hade af chefen för lifregementets busarer, herr öfverste Leuhusen, för år 1894 uttagits ersättning för en tredje tjenstehäst, uppgående till 765 kronor. Mot denna i strid med vederbörande regementsintendents mening gjorda utbetalning, framställdes af arméförvaltningen anmärkning och yrkades, att beloppet skulle återbäras. Efter af regementschefen anförda besvär häröfver faststälde emellertid kammarrätten arméförvaltningens anmärkning samt förpligtade regementschefen att återbära beloppet.

Sedan frågan dragits under Kongl. Maj:ts pröfning, förklarade Kongl. Maj:t, i nådig resolution af den 24 juli 1896, att Kongl. Maj:t funnit kammarrättens utslag vara lagligen grundadt, men med hänsyn till i målet förekomna omständigheter, velat låta bero vid den till klaganden redan gjorda utbetalningen af ifrågavarande 765 kronor.

Man torde haft skäl att antaga, att, sedan såväl arméförvaltningen som kammarrätten funnit regementschefen obehörigen hafva uttagit ifrågavarande belopp och förpligtat honom att återbära det samma, han åtminstone derefter skulle funnit sig föranlåten att ställa sig myndigheternas utslag till efterrättelse. Men chefen för lifregementets busarer fortfor det oaktadt att såväl 1895 som 1896 låta till sig utbetala ersättning för en tredje tjenstehäst med ofvan nämnda belopp af 765 kronor. Och äfven efter det Kongl. Maj:t i omförmälda nådiga resolution den 24 juli 1896 förklarat kammarrättens

utslag lagligen grundadt, fortsattes utbetalandet af den ifrågavarande ersättningen till öfverste Leuhusen.

I anledning af de häröfver inom arméförvaltningen gjorda anmärkningar har chefen för lifregementets husarer bland annat anført, att han »haft skäl antaga det vara hans rättighet utfå anmärkta lönetillägg och fourageersättning äfven för åren 1895 och 1896, enär Kongl. Maj:t genom nådig resolution den 24 juli 1896 med hänsyn till i ett alldeles liknande mål förekomna omständigheter velat låta bero vid den till honom gjorda utbetalningen under år 1894».

Då det synes mig betänkligt, om en sådan tolkning af berörda kongl. resolution skulle kunna göra sig gällande, vågar jag vördsamt hos kammaren anhålla att få till herr stadsrådet och chefen för landtförvarsdepartementet framställa det spörsmål:

»Huruvida Kongl. Maj:ts ofvanberörda resolution af den 24 juli 1896, på sätt chefen för lifregementets husarer antagit, kan för framtiden anses innebära ett stöd för den uppfattningen, att vederbörande regementschef skulle vara berättigad att utfå anmärkta lönetillägg och fourageersättning för en tredje tjenstehäst?»

Den sålunda framställda anhållan begärdes på bordet och bordlades.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 4,6 e. m.

In fidem

E. Nathorst Böös.